

STRATEGISCH ACTIE-PROGRAMMA LIMBURG²
2013-2019

ONTWERP – UITVOERINGSPLAN

Inhoudstafel

DEEL 1 - ACTIES OP KORTE TERMIJN

1.1 Arbeidsmarkt

- 1.1.1 Hertewerkstelling werknemers Ford en toeleveranciers
- 1.1.2 Verbeterde matching vraag en aanbod – hertewerkstellen
- 1.1.3 Jeugdwerkloosheid - opleiding en vorming
- 1.1.4 Ondernemerschapstrajecten
- 1.1.5 Partnerschappen

1.2 Reconversie van de Ford-terreinen

1.3 Versnelling procedures

1.4 Versnelde uitvoering van reeds besliste publieke infrastructuur-werken

1.5 Aantrekken nieuwe en versterken bestaande economische activiteiten met het oog op het behoud en creëren van jobs

1.6 Lopende investeringsdossiers die een engagement vereisen van Federale en Vlaamse regering

- 1.6.1 Toeristische verblijfsinfrastructuur
- 1.6.2 BE-Mine
- 1.6.3 Terhills
- 1.6.4 Thorpark

1.7 Sociale economie

1.8 Sociale woningen

1.9 Gerelateerde federale initiatieven

DEEL 2 - ACTIES OP LANGERE TERMIJN IN SPELEND OP ACTIVITEITEN V²O

2.1 Business Case Maakindustrie

2.2 Business Case Logistiek & mobiliteit

2.3 Business Case Vrijtijdseconomie en Vrijtijdsbeleving

2.4 Business Case Energyville

2.5 Business Case Creatieve economie, ICT en digitale media

2.6 Business Case Landbouw, tuinbouw en fruitteelt

2.7 Business Case Bouw – Limburg CO² neutraal

2.8 Business Case Zorginnovatie, Biotech, Medtech

DEEL 3 - RANDVOORWAARDEN

3.1 Gericht ontsluiten

3.1.1 Mobiliteit

3.1.2 Ontsluiting bedrijventerreinen en ENA

3.2 Beter opleiden

3.2.1 T² Campus

3.2.2 LAB's

3.2.3 Bedrijfseconomische wetenschappen

3.2.4 Vormingsprogramma's voor toerisme, management

3.2.5 Reverse Braindrain: aanbod & alumni werking om reverse braindrain te versterken

3.2.6 Applicatiecentrum voor Betonbouw

3.3 Sterker ondernemen, ruimer exporteren en doelgericht innoveren

3.3.1 Doelstelling

3.3.2 Een slagkrachtig organisatie- en werkingsmodel

3.3.3 Budget en uitvoering

3.4 Welzijn, Kinderarmoede en Onderwijs

3.4.1 Kinderarmoede

3.4.2 Onderwijs

3.4.3 Welzijn

3.5 Sterker ondernemen/LRM

3.5.1 Project omschrijven

3.5.2 Concrete Acties

3.5.3 Uitvoering

DEEL 4 - UITVOERINGSMODALITEITEN

4.1 Financieringsoverzicht van het SALK

4.2 Europa en het SALK

4.3 Governance en monitoring

Lijst van afkortingen

DEEL 1 - ACTIES OP KORTE TERMIJN

1.1. ARBEIDSMARKT

1.1.1 Hertewerkstelling werknemers Ford en toeleveranciers

Centraal punt wordt aangeduid voor bedrijven die interesse hebben voor werknemers Ford & toeleveranciers. Eén centrale accountmanager wordt aangesteld voor alle aanvragen + website (in opmaak) + centrale databank met gegevens betrokken werknemers.

Herplaatsingsloket wordt opgericht om werknemers Ford & toeleveranciers te begeleiden naar nieuw werk. Eén centraal punt voor vragen, loopbaangesprekken en opleidingen (website (in opmaak) + contactadressen jobsvoorlimburg@vdab.be / herstructureringenlimburg@vdab.be)

In het kader van de collectieve ontslagen bij Ford Genk en de toeleveranciersbedrijven zal zo snel mogelijk loopbaangesprekken aangeboden worden aan de getroffen werknemers in functie van een snellere overstap naar competentieversterking en/of wedertewerkstelling. Ook voor de werknemers niet bedreigd met collectief ontslag, maar met loopbaanvragen is de eerstelijnservice loopbaandienstverlening VDAB voorzien.

Om het geheel aan acties te coördineren is er intussentijd een begeleidingsstuurgroep VDAB-vakbonden ford/toeleveranciers & interprofessionele partners opgericht. Deze begeleidingsstuurgroep maakt afspraken over oa de uitbouw van de werkpunten en over de organisatie van werkplanning ivf het volgen van opleidingen bij tijdelijke werkloosheid.

Deze werkgroep levert input aan het ESF-Agentschap bij de voorbereiding van de indiening van de dossiers bij het Europees Globalisatiefonds voor. Het EGF biedt op tijdelijke basis, specifieke, eenmalige, individuele steun aan werknemers die ernstig getroffen zijn door ontslagen ten gevolge van ernstige veranderingen in de wereldhandelspatronen. Op langere termijn moeten de maatregelen van het fonds deze ontslagen werknemers weer blijvend aan het werk helpen. **Een eerste dossier** kan nog dit jaar ingediend worden waarbij de referentieperiode kan ingaan op 01/07/2013 (1° ontslag). Essentieel criteria is wel dat in een periode van 4 maanden minimaal 500 ontslagen kunnen geteld worden. Dit kan bij Ford zelf maar ook bij uitbreiding bij de toeleveranciers. Voor ontslagen vanaf 1 januari 2014 moet een **tweede** (of desgevallend derde) **dossier** worden ingediend. Dit valt binnen de nieuwe regelgeving en hier moet samen met de Commissie gekeken worden wat de mogelijkheden zijn in de toekomstige reglementering.

1.1.2 Verbeterde matching vraag en aanbod - hertewerkstellen

Matching van openstaande vacatures verbeteren door gerichte bemiddelingsacties i.f.v. beschikbaar aanbod aan openstaande vacatures

Gerichte bemiddelingsacties i.f.v. beschikbaar aanbod aan openstaande vacatures.

Naast de standaarddienstverlening voor werkgevers zijn ook intensieve vacatureacties mogelijk zoals jobcontact, jobmarkt, sollicitatiedag, jobdating, infobeurs, collectieve jobinfosessie (met individueel jobgesprek). Het stimuleren van werkgevers en partners om competenties in vacatures en klantendossiers via het instrument Competent in te voeren

Sectorale clustering als instroomproject

Ervaringen tonen aan dat de methodiek van de loopbaan- en diversiteitsplannen en de begeleiding die hieraan is gekoppeld een bruikbaar gegeven is ikv duurzame tewerkstelling van kansengroepen. In dit project wordt deze methodiek dan ook toegepast in Limburg. Bovenop het Limburgs objectief vastgesteld binnen het Vlaams EAD beleid beoogt dit project extra koepelplannen te ontwikkelen en dit met een aantal bijzondere accenten. Deze plannen hebben tot doel bedrijven met eenzelfde of gelijkaardige problematiek te clusteren binnen één plan. Dit gezamenlijke actieplan met bedrijfsspecifieke accenten biedt de mogelijkheid om bedrijven in een gezamenlijk traject te brengen. Dit instrument biedt mogelijkheden om tot een globaal project te komen met focus op instroom.

Laaggeschoolde 50+ door opleiding en begeleiding aan de slag helpen in voedingssector, bouw & toerisme

Laaggeschoolde werkzoekenden hebben het moeilijk op de arbeidsmarkt, terwijl er toch nog sectoren zijn met laaggeschoolde jobs (toerisme, bouw, vrijetijdseconomie, voedingssector). Herscholing naar deze sectoren en actieve bemiddeling naar deze beroepen kan de werkloosheid van deze doelgroep aanpakken. Er wordt ingespeeld op de concrete tewerkstellingskansen die zich de komende jaren stellen (vervangingsvraag, uitbreidingsvraag):

- Laaggeschoolde jobs voedingssector: realistisch want deze sector lijdt minder onder de crisis; met de sector IPV een concept uitwerken voor omscholing via IBO en andere vormen van werkplekieren.
- Laaggeschoolde jobs bouwsector: omwille van de sterke economische relevantie en de impact op de binnenlandse werkgelegenheid; inspelend op de nieuwe behoeften (duurzaam bouwen, renovatie,...): IBO en andere vormen van werkplekieren
- Laaggeschoolde jobs in de toeristische sector en de vrijetijdseconomie

1.1.3 Jeugdwerkloosheid - Opleiding en vorming

Versterken van onderwijskwalificerende trajecten OKOT ism.verschillende onderwijsniveaus

Om kwalitatieve knelpunten op de arbeidsmarkt te remediëren worden onderwijskwalificerende opleidingstrajecten opgezet. Via deze trajecten worden werkzoekenden in staat gesteld om met een VDAB-opleidingscontract een onderwijskwalificatie te behalen, dit onder bepaalde voorwaarden. Doelgroep zijn niet-werkende werkzoekenden die niet beschikken over een diploma secundair onderwijs en die min. 22 jaar zijn of min. 2 jaar gestopt zijn met voltijds onderwijs. De onderwijskwalificerende trajecten worden op collectieve basis georganiseerd in groepen van 8 tot 25 deelnemers.

Versterken van beroepskwalificerende opleidingstrajecten (BKOT)

Samen met de centra voor volwassenenonderwijs worden beroepskwalificerende projecten vorm gegeven. Deze centra voor volwassenenonderwijs stellen hun aanbod open voor werkzoekenden die een intensief traject met relatief korte doorlooptijd (max. 6 maanden) kunnen volgen. Via een partneralliantie wordt geïnvesteerd in collectieve projecten waaraan naast werknemers ook werkzoekenden kunnen deelnemen.

“School’s out, work’s in”

Deze campagne richt zich tot **schoolverlaters**. Schoolverlaters staan aan het begin van hun loopbaan en gaan in het najaar, vaak voor de eerste keer, solliciteren. Hier komt wat behendigheid bij kijken. De kandidaat sollicitanten hebben vaak meer te bieden dan ze zelf denken maar moeten hun competenties leren zien, benoemen en ‘verkopen’. Tijdens deze campagne wil VDAB de schoolverlater ondersteunen en ‘trainen’ in hun sollicitatievaardigheid via video chat-sessies en regionale workshops op de campus, met praktische tips en feedback.

- **Video chat- sessie:** via Google+ Hangouts kan de schoolverlater contact leggen met een e-coach voor het oefenen van een sollicitatiegesprek en feedback.
 - Reguliere middelen: via e-coaches VDAB
- **Workshop:** tijdens een workshop van een dagdeel kan de schoolverlater in groep ontdekken hoe je van solliciteren een succes maakt.
 - Reguliere middelen: via de provinciale AMC-coaches. Geschat jaarlijks bereik is 160 tot 200 deelnemers.

De **formules ‘jobhunting’ en ‘jobcoaching’** vormen voor lager gekwalificeerde jongeren een zinvolle uitbreiding op het aanbod ‘School’s out, work’s in’

Taal

Bijkomende competentieversterking van kwetsbare werkzoekenden met kwetsbaar profiel: zeer laaggeschoolden, Nederlandstaalzwakke en Nederlandstaal onkundige werkzoekenden en investeren in geïntegreerde trajecten opleiding werk/NT2

- **Bijkomende competentieversterking van kwetsbare werkzoekenden met kwetsbaar profiel** Organisatie en ondersteuning van voor- of neventrajecten en geïntegreerde taaltrajecten (NT2) in combinatie met technische opleidingen. Focus bij de geïntegreerde opleidingen op de laagste profielen (alfabetisering – lage scholingsgraad) in samenwerking met CBE met uitstroom naar mogelijke richtingen als poets, bouw, horeca, logistiek of een selectie hiervan in overleg en afstemming met VDAB. Focus op voor- of neventrajecten en NODO bij de beroepskwalificerende opleidingen (vb kok, ovenier, procesoperator, PC technicus, elektricien...) bij CVO.
- Uitwerken van intensieve taaltrajecten met de focus op professionele redzaamheid. NT2 gecombineerd met maatschappij oriëntatie (in een intensief aanbod) focust op rol van werkende/werkzoekende om een naadloze overgang naar VDAB/arbeidsmarkt te realiseren. Daarnaast focus op een effectieve en efficiënte doorstroom vanuit taalopleidingen (CBE/CVO) naar de VDAB/arbeidsmarkt, het wegwerken van drempels zodat investeringen in taalopleidingen ook snel renderen.
- **Het intensifiëren van het basisaanbod NT2** Voor anderstalige werkzoekenden is een snelle en functionele start met een basisopleiding NT2 belangrijk. VDAB zal hiertoe vanaf 2013 nog meer inzetten op het erkennen van intensieve basisopleidingen in samenwerking met onderwijs en private actoren.
- **Het diversifiëren van de schakelpakketten.** In functie van het uitbouwen van een flexibel en wendbaar opleidingsaanbod binnen VDAB zelf, zal het bestaande aanbod aan NT2(-schakelpakketten) blijvend aangevuld en bijgestuurd worden vanuit de noden op de arbeidsmarkt. Vooral voor zwakkere en specifieke doelgroepen wordt er blijvend gezocht naar een meer gediversifieerd aanbod.

- **Een efficiënt doorstroomtraject.** Naast de uitbouw van een gediversifieerd, **geïntegreerd en functioneel aanbod NT2** zal er ook worden ingezet op het creëren van meer naadloze overgangen, zowel tussen het basisoniveau en een schakelopleiding bij VDAB, alsook tussen de schakelopleiding en een beroepsopleiding.
- **Extra inzetten op taalondersteuning op de werkplek.** Het actieplan voorziet extra initiatieven voor taalondersteuning op de werkplek. Hier is een dwarsverband met het provinciaal actieplan voor een kwalitatief en versterkt werkplekkleren:

Ondersteuning van werk-naar-werk-trajecten door competentieversterking gedurende periode van tijdelijke werkloosheid

- Periodes van (tijdelijke) werkloosheid moeten benut worden om werknemers en werkzoekenden bij te scholen, zodat zij op een positieve manier de transitie naar een nieuwe passende job kunnen maken zonder welvaartsverlies.
- Het VESOC-akkoord Loopbaanbeleid voorziet erin dat opleiding en competentiebijschaving in periodes van economische /tijdelijke werkloosheid moeten worden versterkt en gefaciliteerd.
- De VDAB heeft een draaiboek uitgewerkt om efficiënter te kunnen inspelen op de economische situatie van bedrijven en de specifieke noden van werknemers die geconfronteerd worden met periodes van economische/tijdelijke werkloosheid. Het draaiboek vormt een hulpmiddel in de onderhandelingen met de sectoren.

Beoogde sectoren:

- o Diensten aan personen en bedrijven
- o Hout en bouw
- o Industrie
- o Transport en logistiek
- o Handel en verkoop
- o Zorg

Voorzien aantal bijkomende opleidingen in 2013-2014: 2.000.

Werkplekkleren

- **Bouwcoach.** Door de inzet van een fulltime bouwcoach: -het aantal stageplaatsen bij Limburgse bouwbedrijven verhogen met het oog op een betere match tussen vraag en aanbod; bijberoepers (bouw) onder de ex-Fordwerknemers en ex-werknemers toeleveranciers in eerste instantie stimuleren tot specialisatie/innovatie en verbetering van de technische competenties met het oog op de duurzaam bouwen technieken. Nadien deze bijberoepers stimuleren om door te stromen naar hoofdberoep. Zie ook Construction Academy in deel 2.

Uitbreiden van het stage-aanbod in samenwerking met de bedrijfswereld, via IBO, inleefstages, instapstages en werkplekkleren. Een waardevolle manier om de aansluiting tussen werkzoekenden en de arbeidsmarkt vlotter te laten verlopen is werkplekkleren. Dit kan verschillende vormen aannemen zoals IBO, beroepsverkennde stages, inleefstages, instapstages... maar gaat altijd over werken en leren binnen een onderneming of organisatie en kadert in een traject met een gedefinieerd opleidingsplan en met attestering van het geleerde of de verworven competenties. Men verwerft algemene en beroepscompetenties in een arbeidssituatie als leeromgeving. In het kader van de problematiek waarmee de arbeidsmarkt in Limburg geconfronteerd wordt is het van belang om het werkplekkleren en

het stage-aanbod sterk uit te breiden. Werkplekleren is het instrument bij uitstek om de kloof naar tewerkstelling te overbruggen, en bijgevolg om knelpuntvacatures te remediëren en efficiënter op te leiden.

Versterken van de labofunctie van POM Limburg: nieuwe arbeidsformules en organisatieontwikkeling. Flanders' care zet in op innovatie. Met de werkgroep Z³ wordt nagedacht over slimme oplossingen, output van pilootprojecten op Vlaams niveau te delen en te komen tot beleidsvoorstellen die oplossingen bieden voor de drempels in de tewerkstelling in de zorgsector. Nood aan onderzoek naar alternatieven voor flexibilisering en aanreiken van tools om toe te passen op de werkvloer

- Innovatieve arbeidsorganisatie
- Aanboren van de arbeidsmarktreserves met acties op maat
- Innovatieve opleidings- en vormingstrajecten
- Nieuwe tewerkstellingsvormen die invulling

Impulsprogramma stageplaatsen : collectief stagecoördinatiecentrum voor kwalitatieve stages voor alle zorgberoepen

1. Opleidingen voor de mentoren die instaan voor kwalitatieve stageplaatsen.
2. een **stagecoördinatiecentrum**(LSCC) dat zal instaan voor een optimale **matching van om vraag en aanbod van stageplaatsen verpleegkunde**
3. Het implementeren van **nieuwe vormen leren en stages** (leerafdelingen, schaduwondernemingen, interdisciplinaire leerwerkplaatsen, Gedeelde aanstelling onderwijs – werkveld, Zorg(organisatorisch) skill lab/interdisciplinaire opleidingen)

1.1.4 Ondernemerschapstrajecten

Organisatie van flexibele trajecten naar ondernemerschap voor werkzoekenden, personen in tijdelijke werkloosheid en personen bedreigd door werkloosheid.

Deze trajecten worden op maat ontwikkeld en georganiseerd voor de doelgroep, in samenwerking met stakeholders - o.m. VDAB, maar ook het bedrijfsleven. Meerwaarde SYNTRA opleidingen voor de getroffen doelgroep:

- (1) opleidingen zijn praktijkgericht. Cursisten leren hands-on te werken. Interessant voor de Ford medewerkers die dit al gewend zijn vanuit de dagelijkse beroepspraktijk.
- (2) opleidingen richten zich expliciet op KMO medewerkers en zelfstandigen. Met onze opleidingen versterken we de KMO markt van Limburg. Cursisten die dit wensen kunnen zich voorbereiden op een loopbaan als zelfstandige. De nodige ondernemerschapsvaardigheden kunnen ze opdoen in één van onze opleidingen.
- (3) Een groot deel van de Ford medewerkers heeft al jaren geleden de schoolbanken verlaten.
- (4) SYNTRA Limburg heeft ervaring in het opleiden van kwetsbare groepen. Ca. 70% van onze cursisten heeft maximaal een diploma secundair onderwijs. Een derde heeft zelfs geen diploma secundair onderwijs. In de opleidingen worden deze cursisten voorbereid op een uitvoerende job op de arbeidsmarkt.

Voor de volledige uitvoering van het luik Arbeidsmarkt (luik 1.1.) worden 4 mio € extra uit het SALK voorzien, en worden naast de voorziene reguliere financiering ook 4,75 mio € ESF-middelen voorzien.

1.1.5 Partnerschappen

Een actief, maatgericht gemeentelijk arbeidsmarktbeleid

Om het beschikbaar talent te laten aansluiten bij de noden van de arbeidsmarkt is het opportuun dat gemeenten de volgende jaren inzetten op een meersporenbeleid.

Daarom zal een ondersteuning van de regierol gemeenten opgezet worden inzake lokaal werkgelegenheidsbeleid. Niet iedere regio kent dezelfde arbeidsmarktproblematiek, maatwerk is belangrijk. Daarom zal er vanuit continue monitoring en analyse en in samenspraak met de betrokken stad of gemeente een gebiedsgerichte aanpak (mijngemeenten, Maastrand, ...) opgezet worden die proactief, gedragen en structureel is zodat er een werkgelegenheidsbeleid ontwikkeld wordt, afgestemd op de lokale noden. Om dit te realiseren wordt er op lokaal niveau een ronde tafel van alle lokale actoren georganiseerd. We vertrekken vanuit de lokale arbeidsmarktsituatie, met volgende thema's: aansluiting tussen onderwijs en arbeid, verhoogde matching van vacatures, aantrekken en behoud van werkgelegenheid.

Meer werk voor beter groen

In Limburg bestaat er een breed draagvlak voor het concept van de 'groene' provincie. Daar valt ook het beheer van de (groene) openbare ruimte onder. Er is echter een probleem van relatieve onbekendheid van de groensector bij werkzoekenden. Dit strookt niet met het gegeven dat dit een beloftevolle nichesector betreft. Door een excellent partnerschap uit te bouwen met vertegenwoordigers uit het onderwijs, de VDAB, de sociale economie, kennisinstellingen en bedrijven, en uitgaande van een innovatieve leervorm, kunnen er meer werkzoekenden instromen in de groensector en kunnen bestaande jobs in deze tak van de arbeidsmarkt behouden worden. Het leerproject gaat uit van de driehoek Leren / Ervaren / Werken en werkt vraaggestuurd: trajecten worden op maat opgezet met deze drie hoofdingrediënten als fundament. Elk hoofdingrediënt komt rechtstreeks voort uit de expertise en achtergrond van de partners. Leren kan geassocieerd worden met Hogeschool PXL en Centrum Duurzaam Groen, de Winning, Ervaren met vzw Groenwerk, vzw Arbeidskansen en Werken met de VDAB.

Logistiek Platform Limburg

Om de logistieke sector in Limburg te versterken en de verdere groei van deze sector in Limburg strategisch te ondersteunen, is het belangrijk om de provinciale arbeidsmarkt af te stemmen op de huidige en toekomstige noden van de logistieke sector. Via het coördinatie- en dienstverleningsplatform Logistiek wil het Logistiek Platform Limburg, actief onder de koepel van POM Limburg, i.s.m. haar partnerorganisaties de matching tussen vraag en aanbod op de logistieke arbeidsmarkt in Limburg bevorderen.

Opleiding en arbeidsmarkt aansluiten op de behoeften van de arbeidsmarkt o.a. excellente centra en/of partnerschappen

Het watermerk voor actuele beroepsspecifieke opleidingen kenmerkt zich door de praktijk- en competentiegerichtheid, individueel maatwerk in het leertraject en een duidelijke focus op tewerkstelling. Deze meer maatgerichte organisatie van opleiding vereist meer samenwerking met werkgevers en dient expliciet gericht op de prioritaire behoeften van de arbeidsmarkt. Deze ambitie leidde tot een concept voor samenwerking met diverse actoren en stakeholders met het oog op een meer globale, pro-actieve en efficiënte aanpak van sectorale arbeidsmarktproblematiek via bijvoorbeeld het bijeenbrengen van expertise,

middelen en infrastructuur in een concept van “excellente partnerschappen”. VDAB ism. partnerorganisaties haar opleidingsaanbod verder flexibiliseren door te investeren in de organisatie en coördinatie van mixed projecten (combinatie opleidingsplaats en werkplek) en in de coaching van bedrijven en begeleiders. De dynamische integratie van alle arbeidsmarktgerichte instrumenten zoals IBO, vacatureverwijzingen, nazorgmogelijkheden en de inbouw van werkpleklers (diverse vormen) leidt tot een verhoogde plaatsbaarheid.

De nood aan zorgverleners is groot ook in Limburg. Tegen 2020 gaan 1 op 5 werknemers in de zorgeconomie in Limburg (+/- 10.000) op pensioen. Daarnaast zullen er in het kader van de uitbreiding van de woonzorgcentra ca 4800 bijkomende werknemers nodig zijn. Het creëren van nieuwe duurzame jobs, het wegwerken van de kloof tussen vraag en aanbod van arbeid in de zorg, kenbaar maken en wervingscampagnes naar de reële vacatures en het optimaliseren van de arbeidsorganisatie is daarom noodzakelijk. Om ter zake acties op te zetten kan men in Limburg terugvallen op de partnerschappen tussen onderwijs, zorgorganisaties, bedrijven, VDAB, intermediairen, provinciaal en lokaal beleid, het innovatiecentrum... die gezamenlijk via het 'platform zorglandschap Limburg' binnen het Europees, Vlaams en provinciaal niveau initiatieven nemen.

- Excellente partnerschappen worden ook ontwikkeld in het kader van de businesscases (zie deel 2).

1.2 Reconversie van de Ford-terreinen

Voor de site van Ford Genk is de (Vlaamse) overheid, in consensus met de FORD-vakbonden vragende partij om de terreinen te verwerven teneinde er duurzame industriële werkgelegenheid te kunnen aantrekken.

Gezien de strategische ligging en ontsluiting van het terrein, de taakstelling van Genk als economische en logistieke poort voor Vlaanderen die door de sluiting van Ford een wezenlijk terugval van het aantal beschikbare arbeidsplaatsen voor de regio kent en de grote behoefte aan bijkomende werkgelegenheid in het arbeidsmarktgebied Oost Limburg is het belangrijk dat het terrein op zo kort mogelijk tijd wordt gesaneerd en dat er tegelijkertijd een masterplan voor de herbestemming van het terrein wordt opgemaakt in functie van de brede taakstelling van Genk als economische en logistieke poort voor Vlaanderen, gevolgd door het bouwrijp maken van het terrein. De stad Genk is een belangrijke betrokken partij bij de toekomstgerichte ontwikkeling van de gronden.

De Ford-site te Genk bestaat naast de terreinen die Ford Genk in eigendom heeft ook de terreinen waarop de Conveyor Service Genk NV een opstalrecht heeft en bedoeld is voor de vestiging van de toeleveranciers. Deze toeleveranciers hebben ongeveer 50 ha. in gebruik. Ford Genk heeft in het verleden ca. 133 ha. verworven voor haar eigen fabriek en gedeeltelijk de zone waarin de Conveyor Service Genk NV actief is, doorverkocht aan Stad Genk, die op haar beurt enkele percelen heeft verder verkocht aan de huidige toeleveranciers.

Deze terreinen – de hele Ford-site - situeren zich binnen een groter bedrijventerrein, met name Genk-Zuid. Dit terrein heeft een unieke grootte en is trimodaal ontsloten. Het terrein kent tevens een centrale ligging in het midden van het ENA-netwerk (Economisch Netwerk Albertkanaal) en op supranationaal niveau binnen West – Europa. De juridische bestemming is industriegebied. Het Albertkanaal snijdt het bedrijventerrein in twee delen: noorden en zuiden. Centraal in het bedrijventerrein bevindt er zich een insteekdok: de haven van Genk. De spoorlijn van Winterslag naar Bilzen snijdt het bedrijventerrein van noord naar zuid. Er is een vertakking die loopt tot de terreinen

van Ford Genk. Vanaf de hoofdweg E 314 is het bedrijventerrein bereikbaar via afrit 31 Genk-Centrum. Vanaf de E 313 is het bedrijventerrein bereikbaar via afrit 30 Diepenbeek.

De middelen die ingevolge de terugvordering terug naar het Agentschap Ondernemen zullen vloeien zullen besteed worden aan de ontwikkeling van de Ford-site.

1.3 Versnelling procedures

Afbakening regionaal stedelijk gebied Hasselt-Genk. Er is een ruim draagvlak dat alles in het werk wordt gesteld om een vergunning voor de vestiging van IKEA in Hasselt en de daaraan gekoppelde extra arbeidsplaatsen zo snel mogelijk af te leveren. In dat verband vond er op 4 juli de plenaire bespreking plaats van de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Hasselt-Genk. Het dossier IKEA betreft een relatief beperkte ruimtevraag van max. 10 ha, inclusief een 'retail box' van 5.000m², die noodzakelijk is voor de haalbaarheid van de investering (met een aanbod complementair aan dat in de binnenstad, geen food, geen fashion). Het dossier verkreeg van de Vlaamse Regering reeds het 'VIP-statuu' (Vlaams Strategisch Investeringsproject) en wordt nu prioritair en met de hoogste speed behandeld, met het oog op een opening tegen de zomer van 2015.

Met de afbakening van dit regionaal stedelijk gebied Hasselt en Genk verbinden we in Limburg de twee centrumsteden die een belangrijke rol kunnen spelen in de sociaal-economische ontwikkeling van Limburg, op vlak van mobiliteit en andere ruimtelijk-economische aspecten.

Closing the Circle. De groep Machiels wil een plasma demonstratie installatie bouwen op basis van de plasmatechnologie. Het doel is het demonstreren van de hoog innovatieve valorisatiemogelijkheden en het verzekeren van de succesvolle opschaling van de plasmatechnologie. De opgedane kennis en ervaring uit het plasma demonstratie draagt bij tot het welslagen van het project Closing the Circle, de valorisatie binnen Vlaanderen en Europa en de oprichting van een competentiecentrum rond Enhanced Landfill Mining in Vlaanderen. De Vlaamse Regering engageert zich de nodige initiatieven te nemen om het project op ruimtelijk vlak mogelijk te maken. In een verdere fase kan het project mogelijks in aanmerking komen voor strategische ecologiesteun.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan de onteigeningsproblematiek voor het industrieterrein te **Ham-Zwartenhoek** gelet op de plannen voor logistieke ontwikkelingen.

1.4 Versnelde uitvoering van reeds besliste publieke infrastructuur-werken

Voor de Vlaamse Regering is het project van de **Noord Zuidverbinding Limburg** van groot gewestelijk en strategisch belang. Het leidt tot een betere bereikbaarheid en snellere verplaatsingsmogelijkheden en dus ook lagere kosten. Op termijn biedt dit betere mogelijkheden om bedrijven aan te trekken in het noorden van Limburg. De verlaging van de transportkosten biedt ook een betere concurrentiepositie voor de al aanwezige bedrijven. De daling in de kosten voor het personenvervoer leidt tot een betere werking van de arbeidsmarkt. Daarnaast is er ook een gunstige impact op externe effecten zoals geluid en emissies. De vermindering in reistijd bij aanleg van een noord-zuidverbinding blijkt te leiden tot 8,8 en 11,7 miljoen euro aan reistijdbaten op jaarbasis voor het doorgaand verkeer. Voor het lokaal verkeer is dit zo'n 16 miljoen euro per jaar blijkt uit de opgestelde MKBA. De Vlaamse Regering bevestigt de principiële keuze voor de omleidingsweg. We nemen met de Regering initiatief en stellen alles in het werk om deze missing link op de snelst mogelijke en meest rechtszekere manier te realiseren en zo de gerezen knelpunten weg te

werken. De Vlaamse Regering heeft een bijakte goedgekeurd zodat het huidige consortium de plan-MER kan herwerken, inclusief eventuele te actualiseren technische deelstudies.

De tussengekomen uitspraak van de Raad van State heeft als onmiddellijk effect dat een aantal bedrijven op de noordelijke KMO zone met blijvende onzekerheid worden geconfronteerd met betrekking tot hun toekomst. Na een eerste overleg met deze bedrijven in 2012 werd aan de gouverneur van Limburg gevraagd een oplossing op maat voor deze bedrijven uit te werken. Voor twee bedrijven, waarvoor de onteigening het meest dringend was, werd intussen een onteigeningsbesluit getekend en werden de benodigde middelen voorzien. Voor enkele andere bedrijven worden middelen voorzien in 2014.

Spartacus 1. Het huidige, beperkte treinaanbod in de provincie is voornamelijk gericht op pendelaars richting Brussel en Antwerpen. De lage frequentie maakt het weinig attractief voor kortere verplaatsingen. Met het oog op de realisatie van het sneltramlijn 1 wordt door Lijninvest, LRM en een met toepassing van de overheidsopdrachtenreglementering gekozen aannemer(sgroep) een SPV opgericht. Deze SPV wordt gestructureerd volgens een meerderheid privaat kapitaal (74%), afkomstig van een aannemer(sgroep) die met toepassing van de reglementering inzake overheidsopdrachten wordt gekozen, en een minderheidsparticipatie voor LRM en Lijninvest, waarbij deze gelijk wordt verdeeld tussen Lijninvest (13%) en LRM (13%). Voor tramlijn 1 zullen de overeenkomsten met de verschillende betrokken partners zo spoedig mogelijk aan de VR worden voorgelegd zodat het bestek in de markt kan worden geplaatst.

Verhoging bruggen Albertkanaal. Het project voor het vernieuwen en herbouwen van bruggen over het Albertkanaal naar een vrije hoogte van 9,10 m, de Europese norm voor vier-lagen-containervaart, staat eveneens centraal in de acties van het SALK. Een vier-lagen-containervaart biedt de voordelen van meer containers via de binnenvaart te kunnen vervoeren, wat ook belangrijk is in functie van de schaalvergroting van de schepen, en de verhoging maakt het alternatief van de binnenvaart nog aantrekkelijker te maken tov andere vervoersmodi waar congestie, milieu-aantasting en onveiligheid grotere problemen zijn/worden. Op dit ogenblik beschikken 16 van de 62 bruggen over het Albertkanaal over een vrije hoogte van 9,10 m. Voor 11 andere bruggen is de verhoging in uitvoering of is ze gebudgetteerd binnen de lopende investeringsprogramma's van nv De Scheepvaart. Van de overige 35 bruggen zijn er 10 waarbij de bestaande brugstructuur kan worden aangepast zonder dat een volledige herbouw van de brug aan de orde is. De overige 25 bruggen dienen volledig te worden herbouwd. Voor 16 bruggen wordt momenteel nagegaan of ze via alternatieve financiering kunnen worden gerealiseerd, wat een versnelde uitvoering van het globale project mogelijk maakt. (Dit project heeft een geraamde kostprijs van 108 mio euro, cfr. mededeling VR d.d. 1/02/2013). De overige 19 bruggen (geraamde kostprijs 126 mio euro) dienen te worden gefinancierd via de reguliere begroting van de NV De Scheepvaart. Er wordt, onder meer in het kader van de opname van het Albertkanaal in het Europese TEN-T netwerk gestreefd naar een maximale EU-subsidie voor de verschillende projecten.

De selectie van bijkomend te realiseren projecten via PPS zal op korte termijn aan de VR worden voorgelegd. Er is inmiddels al een positief advies van de PPS-kenniscel om de aanbesteding via 2 clusters door VIA-Invest te laten starten. In Limburg zullen 8 bruggen verhoogd worden, voor een totaal bedrag van 64 mio € en dit via pps vanuit het regulier beleid.

1.5 Aantrekken nieuwe en versterken bestaande economische activiteiten met het oog op het behoud en creëren van jobs.

Voor het aantrekken van buitenlandse investeringen worden de beschikbare reguliere instrumenten ingezet vanuit AO en FIT. In het bijzonder wordt waar mogelijk beroep gedaan strategische

investeringssteun, opleidingssteun en ecologiesteun. Om een gecoördineerde aanpak mogelijk te maken op vlak van het realiseren van buitenlandse investeringen verwijzen we naar de samenwerking tss AO, FIT, IWT, de Limburgse werkgeverorganisaties en Limburgse instellingen in het kader van het Ondernemersplatform (zie deel 3 van het SALK – randvoorwaarden).

Er wordt werk gemaakt van een intergouvernamenteel concurrentie- en tewerkstellingpact. De bedoeling ervan is de **competitiviteit en de werkgelegenheid gezamenlijk te ondersteunen. De acties zullen betrekking hebben op**

- **het ondersteunen van de exportvraag.** Sedert 2002 is er immers een verslechtering van onze concurrentiekracht die tot uiting komt in een sterker verlies van marktaandeel dan de 3 buurlanden, ten gevolge van de hoge loonkost en de hoge energiekosten.
- **de stimulering van privé-investeringen via het uitvoeren van het Bankenplan** en via maatregelen ter versterking van het eigen vermogen **.het op peil houden van de overheidsinvesteringen en investeringen in O&O**

Waar nodig en mogelijk zullen daarbij ook maatregelen uitgewerkt worden die **toepasselijk zijn op specifieke regio's waar er een grotere terugval in de concurrentiepositie dreigt** zoals bv Limburg.

1.6 Lopende investeringsdossiers die een engagement vereisen van federale en Vlaamse regering

Het SALK-expertenrapport stelt als piste voor dat de betrokken regeringen engagementen opnemen om lopende investeringsdossiers met een groot en direct impact op de werkgelegenheid te versnellen.

1.6.1 Toeristische verblijfsinfrastructuur

In de provincie Limburg worden een aantal projecten (zie overzicht hieronder) voorbereid die een aanzienlijke investering in toeristische verblijfsinfrastructuur beogen. Het merendeel van deze projecten zijn door-ontwikkelingen van bestaande logies, maar er zijn ook enkele volledig nieuwe projecten bij. Het betreft meestal 'lopende' initiatieven in die zin dat er al concrete stappen zijn gezet of voorbereidende studies zijn opgestart, bijvoorbeeld ruimtelijke planningsprocessen en voorafgaande (plan-) milieueffectrapportages.

De Vlaamse regering, de provincie Limburg en de betrokken gemeenten gaan een inspanningsverbintenis aan om deze projecten, samen met de betrokken ondernemingen en investeerders, zo snel mogelijk tot realisatie te brengen. Ze geven hun administraties de opdracht om deze projecten te faciliteren via oplossingsgericht overleg en samenwerking. De gouverneur van de provincie Limburg krijgt de opdracht om, als turbo-manager, deze trajecten naar realisatie te coördineren en op te volgen.

Tabel: investerings- en tewerkstellingscijfers initiatieven verblijfstoeristische infrastructuur Limburg (bron: Toerisme Limburg)

Project	Investering (in mio. €)	Bijkomende tewerkstelling
Terhills (Maasmechelen)	150	1250
Mooi Zutendaal (Zutendaal)	25	15
Twinstone Lodge (Genk)	1,4	3
Hengelhoef Oostappen (Houthalen-Helchteren)	22	50

Hengelhoef TwinProperties (Houthalen-Helchteren)	75 – 90	150
Goolderheide (Bocholt)	5,5 – 10	50
Molenheide (Houthalen-Helchteren)	110	62
Jocomo (Lanaken)	0,7 – 1	3
Wilhelm Tell (Opglabbeek)	2 – 2,5	3
Center ParcsErperheide (Peer)	22 – 27	70 - 100
Center Parcs Vossemeren (Lommel)	19	70 - 100
Blauwe Meer (Lommel)	?	?
't Soete Dal (Zutendaal)	?	?
Kinjoy (Kinrooi)	30	35
Alden Biesen (Bilzen)	16	50
	481	1808+ ?

1.6.2 Be-Mine

De nv be-MINE wenst de voormalige mijnsite van Beringen te herwaarderen en te herbestemmen. Het project behelst de ontwikkeling van het 32ha groot mijnsterrein. Het betreft een geïntegreerd **residentieel, cultureel, recreatief en retail** project. Binnen de grenzen van het te ontwikkelen projectgebied gelegen in en rond de bestaande cultuurhistorische en geklasseerde mijngebouwen te Beringen stelt zij zich daartoe tot doel:

- Zowel residentieel als commercieel vastgoed te ontwikkelen;
- Bestaande gebouwen te herbestemmen binnen de contouren van het Masterplan voor de site zijnde zowel cultuur, leisure en handel gerelateerde invullingen;
- De nodige infrastructuur aan te leggen;

Het totale investeringsvolume van het project bedraagt 150 mln euro waarvan ongeveer 80 mln euro voor “mijn wonen” en 70 mln euro voor “mijn beleven”. De vooropgestelde tewerkstelling bedraagt 500.. De socio-economische vergunning is ingediend voor 15.000 m² retail en in behandeling bij de federale overheid. Vandaar doet Be-Mine een voorstel voor bijkomende projecten en voor de verkleining van het restauratiegedeelte van Be-Mine.

BE-Mine is immers geen nieuw project : het is een project dat deel uitmaakte van de eerder door de Vlaamse Regering geselecteerde STAP-projecten bij Kaderbeslissing van 19 juli 2002, de beslissing van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 inzake het Limburgplan en de beslissing van de Vlaamse Regering van 24 maart 2006 inzake de uitvoering van de Kaderbeslissing door Lisom. De Vlaamse Regering keurde tenslotte op 29 mei 2009 de protocolovereenkomst goed voor de **meerjarenplanning** van de herstructurering en **restauratie van de vroegere mijnsite van Beringen in het kader van het project Mijn-wereld**.

Ter versterking van het project worden volgende concrete bijkomende acties voorgesteld :

Verkrijgen van sloopvergunninging voor gedeelte van de gebouwen (LRM). Een sloopvergunning kan worden toegekend voor volgende delen van de voormalige mijnsite nl de kolenwasserij 1 en voor ziffterijen 2 en 3. De betrokken diensten zullen hiertoe in een driepartijen-overleg dat op korte termijn georganiseerd kan worden de nodige afspraken maken.

Behoud van premies en subsidies (LRM)

Naast de inbreng van de aandeelhouders (LRM, DMI Vastgoed, en Van Roey Project) en gronden door NV Mijnen is er financiële ondersteuning van het project door de publieke partners (stad Beringen, Provincie Limburg, LSM en de Vlaamse Overheid).

Voor de realisatie van het herbestemmingsproject op de mijnsite te Beringen werden in totaal voor 31,6 mln euro aan middelen vrijgemaakt waarvan :

- 15,9 mln euro aan restauratiepremies vanwege de Vlaamse Overheid (9,94 mln euro), de Provincie Limburg (2,98 mln euro) en Stad Beringen (2,98 mln euro);
- 11,74 mln euro LSM-middelen voor de aanleg van wegenis, infrastructuur, omgevingsaanleg alsook restauraties van publieke gebouwen;
- 3,4 mln euro vanwege de nv Mijnen die bij de inbreng van gebouwen en terreinen bijkomend een tussenkomst voorziet voor de restauratie;
- 0,62 mln euro vanwege de stad Beringen voor de aanleg van openbare wegenis.

Het engagement voor de subsidiering van de monumenten (15.9 mio€) wordt bevestigd en tevens is er het engagement van de Vlaamse regering om in te staan voor de subsidiering à 100% van de kosten om de kolenwasserijen 3 en 4 te consolideren in afwachting dat er een bestemming voor kan gevonden worden. Hiervoor is er een bereidheid om de bijkomende kosten bovenop de bestaande subsidies te voorzien. Momenteel worden deze geschat op ongeveer 500.000 €. Er wordt tevens onderzocht op welke wijze de geconsolideerde kolenwasserijen 3 en 4 uit de nv be-Mine kunnen gehaald worden.

Versterken van de zorgcomponent (LRM)

Binnen het deelproject “Mijn Wonen” zal een rust- en verzorgingstehuis worden gerealiseerd alsook eraan gekoppelde assistentiewoningen. Het totale investeringsbudget bedraagt 17,4 miljoen €. De bouw van het rustoord start in het voorjaar van 2013. De voorlopige oplevering is gepland in het najaar van 2014. Het woonzorgcentrum heeft 110 vergunde bedden (ROB), waarvan 30 ROB's binnen een beschermde afdeling, en 6 kort verblijf, alsook 16 serviceflats. Het verkavelingsplan voorziet om aanleunend tegen het rust- en verzorgingstehuis om nog ongeveer 75 assistentiewoningen te ontwikkelen. Deze ontwikkeling zal door be-MINE gebeuren. De tewerkstelling kan geraamd worden op 46 FTE waarvan 32 in de zorg.

Vanuit Welzijn wordt voorzien in de financiële ondersteuning voor de uitvoering van een **brede studie** voor het verder ontwikkelen van de zorgcomponent op de mijnsite (innovatieve zorg, zorgtoerisme, specifieke doelgroepen zoals allochtonen, living lab faciliteit). Voor deze studie wordt een bedrag van **100.000 euro** vooropgesteld.

De **uitvoerder** voor het rust-en verzorgingstehuis is Aedifica (vastgoed) en Senior Living Group (exploitatie).. De **uitvoerder** van de studie is be-MINE. De **timing** voor deze studie is 2013.

Duikproject TODI (LRM)

De ontwikkeling van een duikfaciliteit op de mijnsite bestaat uit de ombouw van twee bestaande betonnen kuipen, indikkers genoemd, tot overdekte duikbassins en integratie van een fietsinrijpunt (horeca en herstel of laad faciliteiten) eronder. De tewerkstelling wordt op **20 VTE** geraamd.

De financiering van het project kan opgesplitst worden in volgende onderdelen :

- Subsidies ten bedrage van 3 mln euro (totaliteit van strategische investeringssteun en SALK)
- Eigen vermogen : LRM, be-MINE (en evt. andere investeerders) ten bedrage van 4,5 mln euro
- Vreemd vermogen : bancaire ten bedrage van 3,0 mln euro

De actoren: Projectvennootschap be-MINE, Todi BVBA, LRM als mogelijke investeerder

Terril als Avonturenberg (stad Beringen)

De Avonturenberg is een recreatieve invulling van de terril die grenst aan de be-MINE site en eigendom is van stad Beringen. Dit dient beschouwd als één van deze attracties welke in synergie met de andere attracties (als duiktoren, museum, zwembad, klimfaciliteiten in de koeltorens, fiets- en wandelpaden, winkelen ...) van be-Mine één toeristische bovenlokale topattractie moet maken. Stad Beringen zal de investering dragen en het beheer voor zijn rekening nemen.

De stedenbouwkundige vergunningen zullen in 2013 worden aangevraagd met de bedoeling om uit te voeren in 2014.

Evenementenhal in centrale (stad Beringen)

Om de site blijvend in de aandacht te houden en herhalingsbezoek te stimuleren is het organiseren van evenementen essentieel; het erfgoed vormt hiervoor een uniek decor, zowel indoor als outdoor. Binnen het nieuwe masterplan worden een aantal outdoor locaties voorzien, zoals o.a. het Sporenpark en de Avonturenberg. Als indoor event locatie wordt de elektriciteitscentrale naar voren geschoven omwille van de aard en uitstraling van het gebouw (en het interieur) en de centrale ligging op de site en nabij de parking. De **uitvoerder** van dit deelproject is stad Beringen. Stad Beringen zal de investering dragen.

Landschapspark kolenspoor (stad Beringen)

Dit project heeft als doelstelling om het oude en verlaten kolenspoor, tussen de site be-MINE en de kolenhaven, een actieve publieke herbestemming te geven met zowel een toeristische meerwaarde, een meerwaarde voor het beschermd erfgoed als een sociaal maatschappelijke meerwaarde. Opzet is het realiseren van een landschapspark, in eenheid met het industrieel landschap be-Mine, de tuinwijk van Beringen en aanliggende natuurgebieden.

Centrum voor werk en opleiding West-Limburg (stad Beringen)

Het opzet van dit project is een centralisatie van de verschillende diensten begaan met arbeidsmarktbeleid, bemiddeling en opleiding. Het betreft o.a. de diensten van de VDAB en Werkwinkel. Deze partijen zijn vandaag verspreid gehuisvest in Beringen, met te beperkte werk- en ontvangstruimtes en geen mogelijkheden tot uitbreiding. VDAB is reeds geruime tijd vragende partij voor een aangepaste herlocatie binnen Beringen.

Actie met betrekking tot mobiliteit

NV be-MINE heeft het studie bureau opdracht gegeven om de mobiliteitseffecten van het nieuwe masterplan in kaart te brengen. In het kader van het lopende module 13 project zal de ontsluiting voor het project verbeterd worden in afstemming met de ontsluiting via de n73."

Budget & concrete acties

Onderstaande tabel vat de middelen samen welke per onderdeel worden gevraagd.

Item	Investering	Gevraagde middelen	Andere ondersteuning	Timing beslissing actie
Verkrijgen van sloopvergunningen	NVT	NVT	Positief advies beleid-administratie	Q3/2013
Behoud van premies en subsidies	NVT	NVT	Positief advies beleid	Q3/2013
Versterken van de zorgcomponent		0,1 mln euro	Programmatie ROB bedden, thuiszorg diensten en andere in functie van uitbouw zorgcampus	Q3/2013
Duikproject Todi	10,5 mln euro	3,0 mln euro	-	Q3/2013
Avonturenberg	2,0 mln euro	Subsidie van 0.96 mio	-	Q3/2013
be-MINE Event Center (fiche stad Beringen)	3,0 mln euro	Subsidie van 0,5 mln euro	-	Q3/2013
Landschapspark kolenspoor (fiche stad Beringen)	1,3 mln euro	Reguliere subsidiekanalen provincie Limburg (Toerisme	Toewijzing middelen binnen zelfde tijdshorizon (2014)	Q3/2013

		en fietspaden) en Vlaamse overheid (onderhouds en restauratiepremies) Dossiers lopen		
Centrum voor werk en opleiding West-Limburg (fiche stad Beringen)	2,0 mln euro	Specifieke projectsubsidie gevraagd	-	Q3/2013
Mobiliteit naar de site	-	-	Programmatie van structurele aanpassingen ter bevordering van verkeersdoorstroming Coördinatie met en ondersteuning door AWW/BMV, werkgroep	Q3/2013

LSM bevestigt dat de middelen die in het Protocol tss het Vlaams Gewest en de provincie Limburg van 9 juli 2008 zijn opgenomen, b ter beschikking blijven van het project. Via een addendum aan de bestaande overeenkomst zal dit in programma en budget vastgelegd worden. De provincie bevestigt de investeringen op de site van BE-Mine o.a. voor het Mijnmuseum.

In het kader van het SALK wordt een extra subsidie van 2, 5 mio € voorzien voor BE-Mine, waarvan voor de cofinanciering van het TODI-project (1 mio €), voor de cofinanciering van de Avonturenberg (1 mio€) en 0.5 mio € voor de eventhal.

Tabel. Geschat tewerkstellingsimpact van het aangepaste project.

Leisure	duiken, zwembad, wellnes, avonturenberg, hotel, bezoekerscentrum	74
Handel	retailpark	180 à 360
Kantoren en diensten		60
Horeca		10
Zorg	RVT, assistentiewoningen, diensten	86
Cultuur	museum, kunstenaarsateliers	15
Overig	site management, onderhoud	2
	min	427
	max	607

1.6.3 Terhills

In de kaderbeslissing van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 gelast de Vlaamse Regering LRM om tegen medio 2003 een businessplan op te stellen voor de inrichting van de BipoolEisden-Lanklaar als primaire poort met als elementen

1. een bezoekers- en veldstudiecentrum
2. een hoogwaardige verblijfsaccommodatie
3. het Ecopolisconcept (realisatie van het concept zoals opgebouwd in het masterplan, financiering van realisatie en exploitatie en van de ontsluiting van de bipool).

Voor de realisatie van de bipool werd een bedrag van 20 miljoen euro gereserveerd van de LSM-middelen. Doel van het Terhills project is de herontwikkeling van de voormalige mijnterreinen van

Eisden-Lanklaar tot een nieuwe bovenregionale toeristische bestemming als katalysator voor nieuwe tewerkstelling & economische groei. Het Terhills Master Plan bestaat uit verschillende deelprojecten waaronder een vakantiepark, een Wellness complex, een sportzone, een hotel met circa 60 kamers, een nieuwe winkelbestemming van circa 5.300 m², "Connecterra" als hoofdtoegangspoort Nationaal Park Hoge Kempen (incl. het Ecotronproject), een woonzone en een KMO zone.

Bij totale realisatie worden met Terhills **circa 1.250 nieuwe jobs** gecreëerd. De timing is als volgt voorzien :

Timing

- Voorziene opening Terhills Cable Park. 2013
- Voorziene opening startproject van Connecterra (onder leiding van RLKM): 2013.
- Voorziene opening van het Terhills hotel (circa 60 kamers) is voorzien voor 2014
- Voorziene voltooiing van de bouw van het Ecotronproject 2014.
- Voorzien opening van TerhillsEco Retail als nieuwe winkelbestemming: 2015
- Voorziene opening van fase 1 van het Vakantiepark: 2015.
- Voorziene opening Wellness Complex: 2017

De belangrijke primaire infrastructures (hoofdtoegangswegen en centrale parkeerinfrastructures) nodig ter ondersteuning van het ganse Terhills gebied zitten in diverse studie/aanbestedingsfasen en worden onder leiding van de gemeenten gerealiseerd.

Uitvoerder

- LRM/MVDC
- RLKM
- Maasmechelen/ Dilsen-Stokkem
- UHasselt
- Immo Moran

Budget

De totale ontwikkelingsinvestering voor het Terhills project wordt momenteel geraamd op circa 150m euro (bij volledige realisatie). Vanuit LSM werd er 20m euro toegewezen aan de primaire infrastructuurwerken ter ondersteuning van het Terhills programma. Vanuit IBEI zijn er nog circa 1.8m euro beschikbaar. Voor de realisatie van het Ecotronproject werd vanuit de Herculesstichting/UHasselt/LSM een bedrag van 4.65m euro beschikbaar gesteld. Vanuit SALK wordt een bijkomende financiering van ongeveer 0.7m euro voorzien.

In uitvoering van de kaderbeslissing van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 werd LRM gelast om een businessplan op te stellen voor de inrichting van de Bipool Eisden-Lanklaar, nu Terhills genaamd. Voor de realisatie van de Terhills werd een bedrag van 20 miljoen euro gereserveerd van de LRM-middelen. In 2008 werd deze 20 Meuro overgedragen door LRM naar LSM bij de oprichting van LSM.

Deze middelen worden binnen het PRUP projectgebied besteed en dit volgens het Masterplan van Atkins dat ontwikkeld is in opdracht van LRM. Meer concreet betekent dit dat de noordelijke en zuidelijke parkings aangeduid op het Atkins Masterplan gerealiseerd moeten worden en de noordelijke ontsluitingsweg met deze middelen. Dit werd reeds in detail vastgelegd in LISOM stuurgroep van 4 maart 2009.

1.6.4 Thorpark

Het project vormt een onderdeel van de herbestemming van de voormalige mijnsite van Waterschei tot hoogwaardig bedrijvenpark met wetenschapspark. Het project kadert in de strategie van de stad Genk die erop gericht is de evolutie van de industriële maakeconomie van de stad naar een innovatieve maakeconomie en kenniseconomie te ondersteunen. In 2007 engageerde de associatie KULeuven/KHLim zich ertoe om een deel van het contingent aan wetenschapsparken van de KULeuven onder te brengen op het voormalig mijnterrein van Waterschei. Tussen de KULeuven en de UHasselt werd in februari 2007 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten omtrent de ontwikkeling en het beheer van de wetenschapsparken in Waterschei en Diepenbeek.

Het terrein in Waterschei wordt opgedeeld in drie functiegebieden:

1. het hoogwaardig bedrijvenpark:
2. het wetenschapspark met de inplanting van Energyville
3. de herbestemming van het hoofdgebouw

Om de overslag te maken van de industriële maakeconomie naar innovatieve maakeconomie en kenniseconomie zet de stad Genk al gedurende een aantal jaren sterk in op de ontwikkeling van het Thor Park tot technologiepark en dit gebaseerd op een concept van 'gedeelde winsten' waardoor het Park een meerwaarde heeft voor meerdere doelgroepen en waardoor 'technologie' vanuit meerdere invalshoeken deel gaat uitmaken van de stad/regio. De aangekondigde sluiting van Ford maakt de 'sense of urgency' om deze site versneld te ontwikkelen des te groter.

Om een stevige basis voor de ontwikkeling van de site te kunnen opbouwen gaat het stadsbestuur partnerschappen aan met sterke spelers:

- Voor de uitbouw van de technologie kennisportfolio werden samenwerkingen aangegaan met de KULeuven en de UHasselt. Dit heeft geleid tot de uitbouw van EnergyVille met als kennispartners partners KULeuven, Imec, UHasselt en Vito en als ontwikkelingspartners ook LRM en Pom-Limburg. Het is de bedoeling om het Imec PV innovatiecentrum op de site te huisvesten. Hiermee beschikt de site over een sterke technologieportfolio op gebied van green energy, een belangrijke basis voor het aantrekken van nieuwwetekomstgerichte bedrijvigheid.
- Voor de uitbouw van de Technologie-Talent Campus zijn besprekingen met de trekkende partners zoals de kennisinstellingen, de VDAB, Agoria, Syntra opgestart met als doel een totaalaanbod op gebied van technologie- talent opleidingen voor de slimme maakeconomie uit te bouwen. (zie deel 3). Hierdoor wil de site een gangmaker zijn voor de uitbouw van innovatief concept en partnerschap op gebied van technologie-talent

Op termijn heeft dit THOR-park de potentie van 7.500 jobs.

In heel deze ontwikkeling speelt de **herbestemming van het monumentale hoofdgebouw** van de site een belangrijke rol – het hoofdgebouw moet een krachtige verbinder worden tussen enerzijds de diverse functies op de site en anderzijds tussen de site- portfolio en de brede omgeving. Het hoofdgebouw heeft een oppervlakte van ca 22 000 m² en heeft dus potentieel om een veelzijdige rol te vervullen. Het invullen van deze ambitie betekent dat het hoofdgebouw ruimte moet bieden voor:

- de vestiging van gemeenschappelijke voorzieningen zoals horeca – catering – auditorium – vergaderzalen, kinderopvang, flexibele business-units,...
- maar ook voor presentatie van de aanwezige actoren en spelers,...

Hierdoor moet het hoofdgebouw de centrale 'businessplek van de site' vormen. Deze businessplek is niet alleen toegankelijk voor ondernemers en hun werknemers op de site, de voorzieningen zijn

eveneens toegankelijk voor de organisatie van activiteiten door andere kennisinstellingen, bedrijven,... maar ook voor privé personen. Het stadsbestuur heeft een studie naar de renovatie en herbestemming van het hoofdgebouw laten opmaken: de raming van deze renovatie bedraagt ca 30 mio euro. Om die reden heeft het stadsbestuur beslist om de werken op te splitsen in twee fases:

- De eerste fase betreft de rechterzijde van het gebouw: in deze rechterzijde wordt een eerstefunctiecluster ontwikkeld die betrekking heeft op het realiseren van businessvoorzieningen met een open karakter: het gaat om de uitbouw van horeca-plein – catering – auditorium – vergaderzalen, flexibele business-units, site-onthaal, kinderopvang,....
- De tweede fase betreft de renovatie van de linkerzijde van het gebouw: deze zijde krijgt in de eerste fase een basisrenovatie zodat ze bruikbaar is voor de organisatie van activiteiten, happeningen in de huidige staat van de ruimtes. In een latere fase, en rekening houdend met de inzichten die ontstaan over de bestemming van deze ruimtes, zullen ook deze ruimtes een grondige renovatie en herinrichtingsaanpak krijgen.

De realisatie van de eerste fase moet gelijke tred houden met de realisatie van eerste onderzoeken bedrijfsinfrastructuren op de site. Dit betekent dat het project eind 2014/begin 2015 er moet staan. De ontwikkeling van de eerste fase wordt op gang getrokken door het stadsbestuur/AGB met de bedoeling de ontwikkeling in te brengen in een SPV waarvoor ook een private partner, die zowel instaat voor de inbreng van kapitaal als voor de exploitatie van de eerste fase en mogelijk ook van de tweede fase, wordt aangetrokken.

Op het vlak van erfgoed:

Voor de historische mijnsite was een meerjarige overeenkomst in voorbereiding (initiële vraag mei 2011). Een dergelijke meerjarige overeenkomst garandeert dat de initiatiefnemer een jaarlijks beroep kan doen op vastgelegde restauratiesubsidies. In het kader van SALK is het de uitdrukkelijke wens van Genk om deze meerjarige overeenkomst uit te breiden met de herbestemming van het hoofdgebouw. Vermits dit gebouw een faciliterende functie krijgt voor het bedrijventerrein – o.a. catering, auditoria, vergaderaccommodatie, kinderopvang- wenst men bovendien dit project prioritair aan te pakken. De uitbreiding van de meerjarige overeenkomst kan principieel aanvaard worden onder de voorwaarde dat de bijdrage van de Vlaamse Overheid voor het hoofdgebouw (**2.275 Keuro** SALK bijgepast worden met SALK-middelen. Voor de overige fases (vanaf 2015 tot 2018) komt de bijdrage uit het reguliere budget van Onroerend erfgoed (4.340.536 Euro uit budget Onroerend Erfgoed). Voorgesteld wordt om 2.275 mio € te voorzien voor het hoofdgebouw van de Thor-site uit de SALK-middelen.

1.7 Sociale economie

De sluiting van Ford Genk en de impact op de economische groei in Limburg heeft niet alleen een impact op de tewerkstelling bij Ford en de reguliere toeleveringsbedrijven. Er is niet alleen nood aan nieuwe jobs en economische transformatie en ontwikkeling, ook het behoud van de bestaande tewerkstelling is noodzakelijk om de werkloosheidsgraad in Limburg niet nog meer te laten dalen. De komende jaren zullen ongeveer 8000 jobs verloren gaan wat ongetwijfeld sterke verschuivingen op de arbeidsmarkt zal kennen. Het leidt geen twijfel dat de meest kwetsbare werkzoekenden en werknemers daar eerst de gevolgen van zullen ondervinden. Het behoud van tewerkstelling alsook de hertewerkstelling en jobcreatie van kansengroepen en personen met een arbeidsbeperking is de komende jaren in Limburg meer dan nodig. De ondernemingen in de sociale economie in Limburg zijn belangrijke partners om de tewerkstelling voor deze doelgroep op peil te houden.

Binnen het SALK is op korte termijn het behoud van de tewerkstelling van doelgroepwerknemers bij ondernemingen in de sociale economie in Limburg prioritair, in de eerste plaats bij de toeleveranciers van Ford Genk maar ook binnen bestaande investeringen en projecten.

Een eerste doelstelling 'sociale economie' binnen het SALK is het **behoud van bestaande tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking door reconversie** van activiteiten bij ondernemingen in de sociale economie die als toeleverancier werken van Ford Genk. Beschutte werkplaats Bewel is de enige onderneming binnen de sociale economie die als toeleverancier werkt voor Ford Genk. De sluiting van Ford Genk en het daaraan gekoppelde verlies aan activiteiten (nl. de wasserijactiviteiten) voor Bewel heeft een directe impact op de tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap. De Ford-sluiting betekent een direct verlies aan arbeidsplaatsen voor 30 werknemers bij Bewel. Om dit verlies aan arbeidsplaatsen op te vangen is reconversie van activiteiten binnen Bewel noodzakelijk. Volgende acties worden vooropgesteld:

- Actie 1: Innovatie om bestaande activiteiten Bewel te heroriënteren.
- Actie 2: Tijdelijke versterking van de functie 'economische uitdagingen' beschutte werkplaatsen voor 2 jaar door het opstarten van nieuwe samenwerkingsverbanden met reguliere bedrijven binnen de filosofie van het nieuwe maatwerkdecreet, nl. samenwerking met reguliere bedrijven met als doel integratie en doorstroom van personen met een arbeidshandicap op de reguliere arbeidsmarkt.

Een tweede doelstelling is het **behoud van bestaande tewerkstelling binnen de sociale economie in lopende investeringsdossiers**. Het project parkrangers werd opgestart in kader van LSM en Limburgplan en maakt de koppeling van jobcreatie voor kansengroepen/personen met een arbeidsbeperking én het onderhoud van toeristisch – recreatieve infrastructuur (NPHK, fietsroutenetwerken, wandelwegnetwerken, ruiterspadnetwerken, toegangspoorten,...) Daarnaast dreigen ook een aantal opdrachten weg te vallen in kader van duurzaam groenbeheer binnen de Bosgroepen, NPHK door wegvallen van MINA-subsidies.

- ⇒ Actie 3: Om economische werkloosheid en mogelijks ook jobverlies bij groenondernemingen in de sociale economie in Limburg te vermijden, is bijkomende financiering nodig om deze activiteiten en bijhorende tewerkstelling te continueren en zo bij te dragen tot ecologische en toeristische meerwaarde voor de regio Limburg.

Vanuit het SALK wordt 1.750.000€ (1 mio € SALK en 0.750 mio € ESF) geïnvesteerd in behoud en reconversie van tewerkstelling investeringen in de sociale economie in Limburg, aanvullend op de reguliere Vlaamse middelen die gecontinueerd worden:

- Actie 1: SALK-budget: innovatiesubsidie in 2013 en 2014: 75.000€/jaar
(2013+2014= 150.000€)
- Actie 2: SALK-budget: 1 VTE economische uitdagingen in 2013 en 2014: 50.000€/jaar
(2013+2014= 100.000€)
- Actie 3: SALK-budget: 1.500.000€ gespreid over 5 jaar in een degressief scenario, provincie vult jaarlijks aan tot 1.000.000 €. Nadien volledig over te nemen door provincie en lokale besturen.
 - 2014: 500.000€
 - 2015: 400.000€
 - 2016: 300.000€
 - 2017: 200.000€
 - 2018: 100.000€

Vlaanderen blijft instaan voor de loonpremies ten bedrage van 600.000 €/jaar.

1.8 Sociale Woningen

Bovenop het reguliere bouw- en renovatieprogramma, wordt 1,925 miljoen euro van de SALK-middelen geïnvesteerd in de versnelde uitvoering van energierenovatieprojecten van de Kantonnale Bouwmaatschappij van Beringen in Herk-de-Stad, Beringen en Heusden-Zolder en van Nieuw Dak in Genk. Deze werken, die op zeer korte termijn kunnen opgestart worden, omvatten de installatie van een performante centrale verwarming of nieuwe ramen met hoogrendementsglas. Deze ingrepen verlagen op duurzame wijze de energiefactuur van de bewoners en passen in de ambities van de provincie Limburg op het vlak van klimaatneutraliteit.

1.9 Gerelateerde Federale initiatieven

In het kader van het SALK-experten-rapport zijn een aantal projecten geïdentificeerd die in Limburg tot een direct tewerkstellingseffect kunnen leiden. Dit zal via het Overlegcomité verder opgevolgd worden.

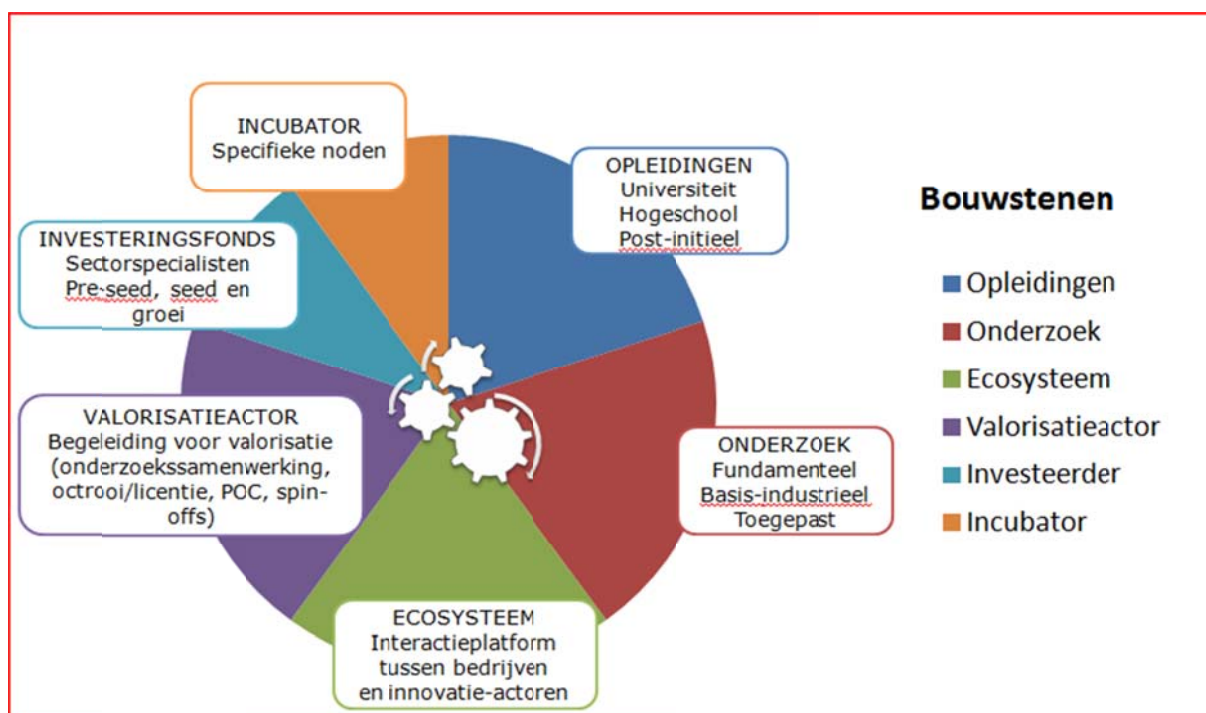
- Momenteel bespreekt de federale regering inplanting van nieuwe gevangenissen. Dit leidt tot nieuwe tewerkstelling.
- De uitbouw van de veiligheidscampus :hiervoor dient op de eerste plaats een conceptstudie te worden gemaakt.
- Competitiviteitsmaatregelen zoals het opzetten van reconversiezones worden verder onderzocht.
- Een aantal federale werkgelegenheidsmaatregelen die in de provincie Limburg kunnen of zullen toegepast worden.
- De infrastructuur en het bewaken van de beheersovereenkomst en de exploitatie van de NMBS ten behoeve van de bereikbaarheid van en in Limburg: In het bijzonder wordt hier voor Limburg in het kader van de Vlaamse spoorwegstrategie voorgesteld om volgende projecten op te nemen in het investeringsprogramma van de NMBS :
 - Lijn 15 Hasselt – Mol (2^e spoor Zonhoven – Balen)
 - Upgrading IJzeren Rijn (elektrificatie + dubbel spoor Mol – Hamont, stopplaats Hamont)
 - Lijn 18 Hasselt – Neerpelt
 - In het kader van de opmaak van het nieuwe transportplan en dienstregeling moet er ingezet worden op een snelle rechtstreekse verbinding, zonder overstappen tussen Hasselt en Antwerpen.

DEEL 2 - ACTIES OP LANGERE TERMIJN IN SPELEND OP ACTIVITEITEN V²O

Zoals aanbevolen door het SALK-expertenrapport, zoals opgenomen in het Nieuw Industrieel Beleid, in de conceptnota innovatiecentrum Vlaanderen en in de conceptnota Slimme Specialisatie, worden voor een aantal speerpunt businesscases ontwikkeld.

- Deze businesscases bouwen voort op bestaande investeringen die in het verleden gebeurd zijn. Ze passen daartoe, zoals o.a. door Europa aanbevolen, in Fully Regional Innovation Systems.

Het systeem werkt volgens onderstaand schema:

In de verdere uitwerking kan ook inspiratie gevonden worden in de handleiding die door Europese Commissie DG Regio werd opgemaakt. Deze handleiding heeft tot doel Regionale Innovatiestrategieën te ontwikkelen en dit conform de principes 'Slimme Specialisatie', zoals vastgelegd door de Vlaamse regering in haar conceptnota "Een slimme specialisatiestrategie voor een gericht clusterbeleid" (ref. VR 2013 0803 DOC.0195/1)

Meer info hieromtrent is te vinden op de website : <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

2.1. Business Case Maakindustrie

De maakindustrie is goed voor 240.000 directe jobs en 2/3 van de industriële toegevoegde waarde van Vlaanderen en meer dan de helft van de totale Vlaamse export. Een competitieve maakindustrie is van cruciaal belang voor de innovatiekracht en welvaart van Vlaanderen.

Voor Limburg is de industriële werkgelegenheid een belangrijke sector, die zeker met de sluiting van Ford Genk nog sterker onder druk komt te staan. In 2010 werkten er in Limburg nog 85.000 mensen in de industrie, tussen 2007 en 2010 was er een daling van 4.9% (tgo 4.5% in Vlaanderen). Limburg schrijft zich in in het Nieuw Industrieel Beleid van de Vlaamse regering.

Om competitief te blijven, moet de maakindustrie verder evolueren naar een slimme en innovatieve maakindustrie met hogere toegevoegde waarde. Internationale studies onderstrepen het belang van lokale productie voor een duurzaam en levendig innovatie-ecosysteem, waardoor kennis omgezet wordt in verkoopbare producten en waarbij het opschalen van de productie kan gebeuren in de eigen regio. Om deze evolutie van de maakindustrie in het kader van het SALK te bewerkstelligen, zal ingezet worden op volgende aspecten:

- **Opleidingen** gerelateerd aan de maakindustrie (Limburg: UHasselt, KHLIM, Xios Hogeschool, PHL, ...).
- Het initiatief **innovatie stages voor industrieel ingenieurs** kan een bijkomende hefboom worden om de implementatie van nieuwe technologie te versnellen in de industrie
- **Strategisch onderzoekscentrum Maakindustrie** voor de uitvoering en de valorisatie van strategisch top-onderzoek dat gericht is op de noden van de maakindustrie en de verankering van deze activiteiten in Vlaanderen. In de SOC wordt een intra-muros component uitgebouwd door de integratie van Flanders' DRIVE, FMTC en het onderzoek in productietechnologie van Sirris en wordt een virtuele component (extra-muros) uitgebouwd door onderzoekssamenwerking met de 5 Vlaamse universitaire associaties. De valorisatie van het SOC onderzoek op middellange termijn voltrekt zich voornamelijk via de implementatie van de onderzoeksresultaten in nieuwe producten, processen en (arbeids)organisatiemodellen, en dit zowel bij de direct participerende bedrijven (groot en klein) als bij de bedrijven die later in het technologietraject willen/kunnen instappen. De valorisatie van de SOC zit ook in de versterking van de innovatieve slagkracht en internationale positie van de Vlaamse topspelers in technologie voor de maakindustrie en het aantrekken van nieuwe top-spelers in dit domein.
- Het **Made Different programma** (MD) speelt een sleutelrol in een brede implementatie van de onderzoeksresultaten via resultaatdiffusie, transformatie- en innovatieondersteuning bij een grote groep van bedrijven in de maakindustrie, en dit over heel Vlaanderen. MD zelf kan gefinancierd worden vanuit het NIB (nieuw industrieel beleid) - Agentschap Ondernemen en IWT- en dient zeer nauw samen te werken met de SOC door nieuwe thema's voor onderzoek aan te reiken bottom-up en door een brede en verreikende valorisatie van de onderzoeksresultaten waar te maken.
- **Limburg Makes It:** een initiatief met als doel Limburgse bedrijven te ondersteunen bij hun innovatie, meer specifiek aangaande het gebruik van materialen in producten en het testen van materiaalkarakteristieken. Dit initiatief richt zich tot dezelfde doelgroep als de SOC, maar dan op lokaal niveau. Het is sterk gericht op implementatie waardoor het ook een lokale hefboom zal zijn voor de MadeDifferent actie naar de Limburgse bedrijven.
- **Flanders Synergy:** een cruciaal onderdeel van de transformatie van de maakindustrie naar Fabrieken van de Toekomst is de transformatie naar "human centered production". De kennis en expertise die uitgebouwd wordt in het innovatieplatform Flanders Synergy is daarbij een zeer

belangrijke component. Een strategisch partnership van Flanders Synergy met MadeDifferent wat betreft implementatie en met de SOC wat betreft een bijdrage aan het onderzoek is nuttig om de globale doelstellingen waar te kunnen maken .

Daarnaast betekent de SOC Maakindustrie voor Limburg dat de coördinatiecel van de SOC in Limburg zal liggen, dat er een versterking van de onderzoekscluster in Lommel rond Mechatronics & vehicle technology voorzien wordt evenals de versterking van een advanced manufacturing onderzoekscluster in Diepenbeek om via een te ontwikkelen demonstratieplaats.

Ook voor de valorisatie van de resultaten van de SOC maakindustrie is de samenwerking met de Tech Transfer Office (TTO) UHasselt aangewezen. De mogelijke synergie met de SOC en MD ligt enerzijds op het vlak van “joint programming” aangaande valorisatie van onderzoeksresultaten (SOC) en anderzijds door samenwerking op het gebied van diffusie en innovatieondersteuning (MD). De Tech Transfer cel zal daarnaast een belangrijke rol spelen om Limburg Makes It af te stemmen met MD en de SOC op Vlaams niveau.

De Vlaamse regering zal de aanvraag voor de oprichting van een SOC Maakindustrie positief benaderen en is bereid daarvoor de nodige middelen te voorzien. Vanuit het SALK wordt daarvoor het budget vanuit de reguliere middelen aangevuld met 5.5 mio € (SALK) en 8 mio € vanuit EFRO. Concreet wordt er 3.5 mio € SALK en 8 mio € EFRO ingezet voor de Soc Maakindustrie bovenop de reguliere middelen (in 2014 is dat extra 8.4 mio €). Voor Limburg Makes It wordt 2 mio € voorzien (SALK) via de UHasselt.

2.2. Business Case Logistiek en Mobiliteit

Het Vlaamse wegen- en waterwegennet behoort tot één van de meest fijnmazige in Europa. In een sterk verstedelijkt gebied als Vlaanderen brengt dit vanzelfsprekend ook heel wat economische en maatschappelijke uitdagingen met zich mee. Om op een gepaste manier om te gaan met de huidige en toekomstige uitdagingen wensen we dan ook “mobiliteit en logistiek” als speerpuntsector in Vlaanderen verder te ontwikkelen. Het doel is daarbij te komen tot een groene en slimme mobiliteit en het realiseren van een duurzaam logistiek landschap. Om dit te realiseren moet we op basis van onderzoek een antwoord bieden op bestaande problemen in mobiliteit en logistiek die de bereikbaarheid van de economische poorten via de verschillende transportmodi (weg, spoor, water of lucht) ernstig belemmeren.

Vlaanderen beschikt vandaag reeds over enorm veel expertise in het domein van logistiek, transport en mobiliteit. Maar deze expertise is versnipperd over meerdere kennisinstellingen en competentiepolen. Enerzijds spelen de Vlaamse universiteiten (KULeuven, UA, UGent, UHasselt en VUB) op specifieke kennisdomeinen mee op internationaal niveau. Anderzijds hebben de competentiepolen (Vlaams Instituut voor de Logistiek (VIL) en Vlaams Instituut voor Mobiliteit (VIM)) de link met en tussen organisaties en bedrijven in de sector van mobiliteit en logistiek versterkt.

Er worden in het kader van het SALK 2.5mio € voorzien voor basisonderzoek bovenop de reguliere financiering. Om de versnippering tegen te gaan, verwacht de Vlaamse regering dat bij de aanvraag samengewerkt wordt.

2.3. Business Case Vrijtijdseconomie - Vrijtijdsbeleving

Met 4 miljoen overnachtingen en 1,1 miljard EUR omzet heeft het toerisme voor de provincie Limburg een groot economisch potentieel. Toerisme is bovendien duurzaam en arbeidsintensief (SALK-rapport, 66). Om deze sector verder te laten groeien en versterken in de provincie Limburg worden in het

uitvoeringsplan daarom acties opgenomen die de **toeristische waardenketen strategisch** kunnen **versterken** en die het **toeristisch ondernemerschap** in Limburg kunnen stimuleren en verder professionaliseren.

Strategische versterking van de toeristische waardeketen door het uitbouwen van thematische product-marktcombinaties met een beleving: hierbij wordt gefocused op drie thema's die de positionering 'Limburg: Park van Vlaanderen' versterken: mijnerfgoed, kindvriendelijk erfgoed en 50 tinten bronsgroen. Er wordt ingezet op de toeristische ontsluiting en verhoging van de attractiewaarde van deze thema-gerelateerde kernattracties. In het najaar 2013 zal hiervoor een concreet bestedingsplan worden voorgelegd aan alle partners.

Versterking van de competitiviteit van de toeristische sector via zes concrete acties waaruit keuzes gemaakt zullen worden :

- Kwaliteitsscan Toerisme Vlaanderen versneld inzetten voor de Limburgse logiesector
- Subsidies voor de verbetering van de kwaliteit van het logiesaanbod
- Financiële impulsen voor innovatie
- Toeristische ondernemers faciliteren op het vlak van ruimtelijke ordening
- R&D centrum TourVille oprichten en uitbouwen
- Oprichten van een leerhotel

Voor de toeristische waardeketen wordt 4 mioeuro SALK-middelen voorzien en daarnaast 5 mio voor toeristisch ondernemerschap (via EFRO)

Volgende concrete projecten in het kader van de versterking van de provincie Limburg als toeristische aantrekkingspool worden verder ontwikkeld:

- de verdere uitbouw van **Alden-Biezen** als toeristisch centrum;
- de uitbouw van de rentmeesterswoning als verblijfsaccomodatatie te Bilzen

Vanuit het SALK wordt 1.7 mio € toegekend aan AldenBiesen, 6.3 mio € aan de Rentmeesterwoning.

De Vlaamse Regering overlegt en maakt afspraken met het provinciebestuur over een duurzame toekomst voor het domein Bokrijk. Daarbij kan het uitgangspunt zijn dat de exploitatie de verantwoordelijkheid is van het provinciebestuur en het natuurgedeelte overgenomen wordt door de Vlaamse overheid.

2.4. Business Case Energyville

EnergyVille at Large

Het onderzoekscentrum EnergyVille vormt de kern van het Wetenschapspark Thor dat zich wenst te profileren als het topcentrum op het vlak van de technologieontwikkelingen voor een duurzame energievoorziening in een grootstedelijke omgeving. Hierbij zijn er in principe drie elementen die dienen bestudeerd te worden:

- energiebronnen
- netwerken tussen de verbruikers en de bronnen
- energiediensten geleverd bij de gebruikers

Bij de energiebronnen ligt de focus vooral op verdere ontwikkeling van fotonvoltaïsche systemen (in het kader van het "Photovoltaic PV innovatiecentrum Vlaanderen in Limburg) en het gebruik van

diepe geothermie (met ontwikkeling van een geothermische centrale gekoppeld met een geavanceerd warmtenet voor gedistribueerde systemen). Offshore en biofuels vallen buiten de scope.

Daarnaast zal er werk verricht worden op de netwerken die de energiediensten kunnen brengen bij de verbruikers en de energiebronnen kunnen verbinden. Het gaat hier om drie netwerken die op vele punten met mekaar verbonden zijn: elektriciteit, gas en warmte. Voor gas dient het belang van mengsels benadrukt te worden (aardgas, biogas en eventueel waterstof).

Energie-efficiëntie en de betrouwbaarheid van de levering van de energiediensten, tot slot, vormen essentiële sluitstenen van een duurzaam energiesysteem. Het geheel van interacties in een marktgedreven omgeving vormt dan ook de basis van Quadratic, het onderzoeksprogramma naar de energie-uitdagingen in grootstedelijke gebieden.

De bundeling van know-how wordt op de Thor-site gekoppeld aan continue interactie en informatie-uitwisseling met bedrijven (zowel start-ups als bestaande spelers die zich willen profileren op dit vlak). Doordat de volledige keten – van onderzoek tot marktintroductie – aanwezig is op één plek, creëren en versterken we een industrieel weefsel op het vlak van duurzame energievoorziening Limburg zal daarbij als “living lab” dienst doen.

De onderstaande acties rond energie worden voorgesteld binnen het SALK kader (de bouw van EnergyVille en IncubaThor en de werking van MoThor zijn essentieel in het geheel, maar worden buiten SALK gerealiseerd):

Energyville uitbreiding (Vlaams PV-innovatie Initiatief): in Vlaanderen is er een sterke internationale positie opgebouwd rond fotovoltaïsche (PV: Photovoltaics) technologieontwikkeling en onderzoek, met belangrijke spelers in de verschillende onderdelen van de PV-waardeketen. Zij zouden worden samengebracht in het “PV innovatiecentrum Vlaanderen”. Rond Thor/EnergyVille in Genk komen een nieuw laboratorium en een geïntegreerde onderzoeksgroep die systematisch heel de PV-waardeketen bedienen, van materialen tot netgekoppelde PV-systemen. Cross-overs met andere initiatieven, zoals Bouw en meer specifiek ‘gebouw-geïntegreerde PV (BIPV)’, worden gestimuleerd

EnergyVilleQuadratic: Het Quadratic-project zet een grootschalige proeftuin rond energievoorziening in steden op in Limburg. Hierbij wordt voortgebouwd op resultaten van de succesvolle proof-of-concept demo’s zoals Linear en SmartE.

Netwerk voor warmte/koude-uitwisseling op en in omgeving van Thor: de stad Genk wil samen met de aan Thor gelinkte partners (LRM, Energyville, Infrac) een netwerk uitbouwen, onder andere op basis van geothermie, om warmte en koude uit te wisselen tussen de diverse gebouwen/projecten op het THOR-park. Het is de bedoeling om met een bescheiden netwerk te beginnen en dit gefaseerd verder uit te bouwen, al naargelang de realisatie van nieuwe projecten.

Rond de terreinen zijn er ook mogelijkheden om kmo’s te laten opgroeien. Hiervoor zijn projectmogelijkheden binnen de reguliere EFRO-werking.

Vanuit EFRO worden 10 mio € gereserveerd voor de uitbouw van Energyville.

2.5. Business Case Creatieve Economie, ICT en Digitale Media

Een bijzondere cluster waar economie, innovatie en cultuur samenkomen is de cluster van creatieve economie met bijzondere aandacht voor ICT en digitale media. Uit onderzoek dat het platform

creatieve industrie in Vlaanderen ondersteunt, blijkt dat er reeds heel economische activiteit is in Vlaanderen en dat er ook heel veel potentieel aanwezig is in dit segment.

De Internet, media en creatieve sectoren economie bewegen aan een razendsnel tempo. Kenmerkend voor deze dynamiek is dat bedrijven kunnen opgestart worden met relatief kleine initiële kapitaalsinvesteringen. Een tweede grote trend is het toenemend belang van multidisciplinariteit: vele nieuwe initiatieven worden genomen op het kruispunt van verschillende disciplines.

Vlaanderen en Limburg is vandaag een bijzonder goede voedingsbodem voor technologisch en creatief talent en er is op het vlak van state of the art know-how en innovatieve ideeën nog heel wat onontgonnen terrein is. Er kan door een dergelijk incubatie initiatief in Limburg een sterke stimulans gegeven worden aan de creatieve en digitale economie. Genk en Hasselt zijn goede voorbeelden waar creatief ondernemerschap gestimuleerd wordt bv. via initiatieven in het kader C-Mine en C-Mine Crib en HasseltModestad.

Om te zorgen dat er een echte geïntegreerde samenwerking kan worden opgezet waarbij een goede afstemming leidt tot synergie, een hefboomeffect en het vermijden van overlap, wordt voorgesteld een **programma management** op te zetten voor de creatieve economie met als doelstellingen :

- de opvolging van de vorderingen van de individuele initiatieven
- de coördinatie en afstemming tussen deze initiatieven onderling
- de coördinatie met andere bestaande Limburgse en Vlaamse initiatieven

Dit programma management moet zorgen voor een **gestroomlijnde aanpak** van de creatieve economie in Limburg. De focus van activiteiten op het vlak van creatieve economie zal liggen op het ontwikkelen, incuberen en begeleiden van creatief ondernemerschap in onderstaande domeinen :

- **Gaming**
De gaming industrie, met vooral de focus op 'seriousgaming', heeft al een basis in Limburg bv. op C-Mine en bij Syntra-Limburg en kan op termijn een waardevolle 'nieuwe' sector worden binnen de provincie.
- **ICT en Digitale Media**
De aanwezigheid van iMinds in combinatie van de middelen, ervaring en het netwerk van LRM zal de nodige boost kunnen geven aan de ICT en Digitale Media activiteiten in Limburg via een specifieke incubator Er is daarbij ook een duidelijk link naar de gaming sector.
- **Design & Mode**
Met Cultuurplatform Design Limburg, C-Mine en het Innovatie & Design Euregio ontwikkelen reeds drie overkoepelende organisaties activiteiten rond design in Limburg. Nog meer afstemming kan de synergie nog verhogen. Met betrekking tot de het voorstel van de modeincubator in Hasselt wordt voorgesteld om de resultaten van de studie ivm het Huis van de Mode die wordt uitgevoerd door Rebel Group in opdracht van het Agentschap Ondernemen af te wachten.

Vanuit het SALK wordt voor het luik ICT en digitale media 1.6 mio € extra uitgetrokken en worden daarnaast ook 1 mio € EFRO-middelen ingezet.

2.6. Business Case I Landbouw, Tuinbouw en Fruitteelt

Vanuit de bevoegdheid landbouw zijn er een vijftal acties voorgesteld, waarvan 3 rond de versterking van de fruitkolom (innovatie, productie, verwerking, export) en twee rond innovatie en versterking van de tuinbouwcluster in Noord-Limburg:

Acties ter versterking van de Limburgse fruitkolom

1. Verbeteren en versterken van het exportpotentieel van het fruit uit Limburg

De fruitsector is sterk exportgericht. De drie belangrijkste producten zijn peer, appel en aardbei, die stuk voor stuk een belangrijk positief handelssaldo realiseren. De sector heeft de ambitie om de exportmogelijkheden nog verder te ontwikkelen en hoopt hiermee een verdere toename van de tewerkstelling in de sector te realiseren. Een toename van de export met 1 miljoen euro leidt tot een extra tewerkstelling van twee eenheden.

Binnen zijn deze doelstelling zijn drie subsdoelstellingen geformuleerd :

- Professionele monitoring en controle op quarantaineziekten
- Ondersteuning export peren naar derde landen (in het bijzonder China en Canada)
- Ondersteuning bij opmaak dossiers fyto-sanitaire eisen voor markttoegang tot derde landen

2. Innovatie in de fruitsector – PCfruit

De fruitsector is een belangrijke economische sector in Vlaanderen. Met deze doelstellingen worden tal acties ondersteund van PCfruit vzw in samenwerking met kmo- bedrijven (zoals het fruitverwerkend bedrijf Konings), de fruitveilingen, kennisinstellingen en overheidsorganisaties.

In het bijzonder gaat het om het investeringen in innovatie en nieuwe beloftevolle rassen. Het verbeteren van de productkwaliteit. Introduceren van innovatieve technologieën en innovatief ondernemerschap.

3. Fruitport Limburg – Sint Truiden

Dit project beoogt de concentratie van bedrijven gerelateerd aan de fruitsector uit te breiden met structurele maatregelen, bvb bouw van een incubatiecentrum, ontwikkelen van 15ha thematische bedrijvenzone gericht op de fruitsector en aanverwante bedrijven.

De kostprijs van deze acties wordt geraamd op 19.900.000 euro. Hiervoor zullen in eerste instantie reguliere middelen worden ingezet vanuit de provincie, de stad Sint-Truiden, het Departement Landbouw en Visserij (demonstratieprojecten, middelen landbouwvoorlichting) het zal vervolgens beroep worden gedaan op middelen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, de provincie en het PDPO III (introduceren innovatieve technologieën en innovatief ondernemerschap) en VLAM (versterken exportmogelijkheden) aanvullend wordt beroep gedaan op het SALK² budget voor een bedrag van 2.000.000 euro.

Acties ter versterking van de tuinbouwcluster in Noord-Limburg

1. Versterken van het Noord-Limburgs tuinbouwpotentieel

Versterking van het Noord-Limburgs tuinbouwpotentieel bevat acties op langere termijn gericht op een verdere transformatie van het economisch weefsel richting tuinbouw. Deze fiches wil de clustervorming rond twee belangrijke spelers uit de agro-voedingssector (ScanaNoliko en Farm Frites) met een belangrijk tewerkstellingspotentieel ondersteunen. De grove groenteteelt is de laatste jaren een speerpuntsector geworden voor Noord-Limburg.

De concrete acties situeren zich enerzijds verticaal op het niveau van productie (irrigatie, kavelruil), ontwikkeling glastuinbouw en optimaliseren afzetmogelijkheden en –markten (creëren van een afzetplatform) ; anderzijds horizontaal op het stimuleren van het innovatief ondernemerschap (precisielandbouw, nieuwe teelten en valorisatie van nevenstromen).

2. Agropolis - Kinrooi

In het Agropolis project zit de ontwikkeling vervat van een innovatief, cleantech agrarisch bedrijventerrein van circa 35 ha, met o.a. aandacht voor algenkweek, vissen, biomassaverwerking, nieuwe groenten en gewassen en nieuwe productietechnologie

De kosten voor de versterking van de tuinbouw- en de bio-innovatiecluster in Noord-Limburg worden geraamd op 25.600.000 euro. Voor de financiering wordt in eerste instantie uitgekeken naar budgetten van de vzw Agropolis en de provincie. Daarnaast zal beroep worden gedaan op middelen die beschikbaar komen binnen PDPO III, aangevuld met middelen van de provincie, het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (investeringen op het niveau van de productie, glastuinbouw, precisielandbouw, nieuwe teelten, creëren van een afzetplatform.....). Er wordt beroep gedaan op de **middelen van het SALK voor een bedrag van 2.000.000 euro**.

2.7. Business Case Bouw - Limburg CO - neutraal

De bouwsector is één van de sectoren die een antwoord kan bieden op de vraag naar nieuwe werkgelegenheid. De Limburgse klimaatambitie kan zorgen voor een belangrijke vraag naar de bouwsector op het vlak van woningrenovatie en de versnelde invoer van innovatieve technieken in de woningbouw en de bouwsector in het algemeen. Dit vraagt mensen en middelen én een sterke bouwsector. Zo kan een snelle en consequente realisatie van de maatregelen uit het Limburgse klimaatplan die betrekking hebben op de bouwsector voor een sterke economische impuls zorgen en op die manier een bijdrage leveren aan de vraag naar (vervangende) tewerkstelling in Limburg na de sluiting van Ford Genk.

Limburg wil klimaatneutraal worden en heeft reeds een brede strategie opgezet om de noodzakelijke maatregelen acties voor te bereiden en te starten. **Duurzaam Bouwen** is een belangrijke hefboom om de Limburgse klimaatambitie waar te maken. Dubolimburg kreeg daarom de taak om samen met haar partners de sector hiervoor te mobiliseren. Als uitvoering van de gemeentelijke klimaatplannen worden momenteel, samen met de gemeenten, verschillende pilotprojecten voorbereid die betrekking hebben op woningrenovatie of (bijna-)energie neutraal bouwen. Zo willen we onder meer komen tot een doorgedreven energetische renovatie van het bestaande patrimonium en tot duurzame, energieneutrale woningen. De bouwsector is hierin actief betrokken.

De **transformatie van de Vlaamse bouwsector** tot een sterke **bouw-milieu-energiecluster** moet worden gedreven door samenwerking tussen verschillende partners over de hele waardeketen en domeinen, het uitbouwen van sterke opleidingen (zowel hogeschool, universiteit als specifieke beroepsopleidingen, bvb. naar kwaliteitsborging, uitvoering van nieuwe technieken, zie bijvoorbeeld ook het ApplicatieCentrum Betonbouw en de 'Construction Academy'), basis- en toegepast onderzoek, innovatie, en een goed omkaderde vertaling van onderzoeksresultaten en innovatie naar de praktijk.

Het is belangrijk dat de Vlaamse, en dus ook meer specifiek de Limburgse, bouwsector klaar is om deze nieuwe verplichtingen aan te kunnen. Door snel in te spelen op deze nieuwe normen en doelstellingen wordt niet alleen een bijdrage geleverd aan de Limburgse klimaatambitie, maar kan de bouwsector haar competitiviteit versterken.

Op basis van de maatregelen voorgesteld in het Limburgse klimaatplan en de prioriteiten en actievoorstellen uit het SALK worden de volgende concrete initiatieven op het gebied van opleiding, onderzoek en innovatie geformuleerd met bijbehorende financiële vragen:

Praktijkgerichte opleiding en onderzoek, en de uitbouw van een interface tussen innovatie en uitvoering,

- Construction Academy (1 mio euro investering + 3 VTE's – SALK, in samenwerking met PXL en UHasselt)
- Applicatiecentrum Betonbouw (zie deel 3)
- Proeftuin bouwinnovatie inz. duurzame renovatie in de woningbouw voor heel Vlaanderen.
 - In deze proeftuinprojecten worden nieuwe systeemoplossingen en hun schaalbaarheid uitgetest en afgetoetst aan kwaliteitsvolle en energetisch performante renovaties (incl. betrokkenheid van de eindklant: eigenaars/bewoners).
- Kennisplatform proeftuin:
 - Kennisdeling en –verspreiding vormt een belangrijke outcome van de proeftuinprojecten. Een specifiek kennisplatform wordt hiervoor opgezet en gelinkt aan kennisuitwisseling, datacollectie en informatie/interactieplatformen (diverse subsectoren en eindklant).
 - Dit kan lokaal aansluiten op lopende initiatieven (en ook op de 'Construction Academy').
- Energyville at large (zie 2.4): link met de bouwsector (o.a. BIPV, smart grids, ...)

Voor de realisatie van deze initiatieven wordt voorgesteld om voor een 'Klimaatpartnerschap' te sluiten tussen de federaties uit de bouwsector, Dubolimburg, de kennisinstellingen, provinciebestuur en de Vlaamse overheid om deze ambities waar te maken. De snelle uitvoering van de voorgestelde maatregelen voor de bouwsector die deel uitmaken van het Limburgse klimaatplan kunnen zorgen voor realisatie van belangrijke acties uit het SALK en de creatie van de noodzakelijke vervangende tewerkstelling in Limburg na de sluiting van Ford Genk.

Naast bovenstaande initiatieven zijn provinciale investeringsinitiatieven cruciaal om de bouwsector in Limburg te stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn een grootschalige energierenovatieprogramma voor woningen, een programma voor renovatie van overheidspatrimonium, Limburg Zonneprovincie en een realisatieplan voor klimaatneutrale nieuwbouwwoningen en –wijken. Ook het VEB kan hier een rol spelen, door in Limburg aan verschillende mogelijke partners haar ESCO-dienstverlening aan te bieden. Het gaat dan over de 'Vlaamse' overheidsgebouwen in Limburg: in hoofdzaak zijn dit scholen (behalve gemeentelijke en provinciale), maar ook zorginstellingen.

In het kader van het SALK wordt 2 mio € SALK voor de proeftuin bouwinnovatie voorzien en 1 mio € EFRO-middelen voor de Construction Academy gereserveerd.

2.8. Businesscase Zorginnovatie, biotech, medtech

In het SALK rapport worden '**versnelling van innovatieve zorg**' en '**ontwikkelen biotech/medtech**' als belangrijke speerpunten naar voren geschoven voor de uitbouw van de kenniseconomie in de regio. Nieuwe innovaties en ontwikkelingen komen vanuit eigen ontwikkelingen, maar vooral ook vanuit de convergentie tussen deze deeldomeinen. Care en cure worden nu al vanuit een breder *integrated care cycle* model ingevuld waarbij veel meer interacties en samenwerking ontstaat tussen

farma, biotech, medische technologie, zorgtechnologie, zorgorganisatie en andere modellen. Dit impliceert dat zorg, medtech en biofarma/biotech meer en meer samenwerking zoeken.

In de afgelopen jaren werd in Limburg sterk ingezet op de ontwikkeling van life sciences en healthcare met focus op biotech, medtech en care(tech). Zowel LRM (in haar vernieuwde strategie juni 2013) als LifeTechLimburg (het regionale platform) focussen op deze drie deeldomeinen die sterk met elkaar verbonden zijn. Ook in het buitenland, zoals de cluster in MediconValley in Scandinavië¹ zijn er mooie voorbeelden waar deze deelgebieden geclusterd worden en vanuit een gezamenlijk strategie worden ontwikkeld.

Om deze innovatieve sector verder te ontwikkelen vanuit de reeds aanwezige bouwstenen, dient verder ingezet te worden op kennisontwikkeling, innovatie, internationalisatie, community formation en moet de hele waardeketen, om innovaties succesvol naar de markt te brengen, beschikbaar zijn.

Concrete doelstellingen

Om deze cluster alle groei- en ontwikkelkansen te bieden dient ingezet te worden op de volledige waardeketen (opleiding, onderzoek en ontwikkeling, testen van nieuwe innovaties in proeftuinen, productie, vermarkting, internationalisatie, ..) in specifieke niches waarin Limburg kan excelleren en accelereren. Vanuit een FRIS-benadering (“full regional innovation system”) en de complementaire slimme specialisatiestrategie (NIB) wordt in het kader van SALK prioriteit gegeven aan volgende concrete acties:

- Aandacht voor **opleiding** en tewerkstelling : geen nieuwe opleidingen, maar bestaande opleidingen beter richten op arbeidsmarkt via goede stageplaatsen, talent aantrekken/behouden (alumni beleid) en dergelijke
- **Onderzoek** en ontwikkeling (realisatie innovatie):
 - In de niche biotech en medtech:
 - Uitbouw van medisch wetenschappelijk onderzoek in (in selectieve domeinen) Limburg via het **Limburg Clinical Research Programme(LCRP)** (samenwerking UHasselt-ZOL-Jessa ziekenhuizen) link naar CMI, biobanken, clinical trials en academische diensten
 - Uitbouw **VIB groep** in UHasselt in niche immunologische ziekten (verankering in VIB netwerk) (SOC programma)
 - In de niche zorg
 - Uitbouw van **iMinds- Digital Health Innovation (DHI)** expertisecentrum in Limburg – uitbouw niche ICT in gezondheidszorg (SOC programma)
 - Verdere uitbouw **patientsafety en gezondheidseconomie** in UHasselt (specifieke niche in Vlaamse landschap)
 - **Gegevensdeling in de zorg:**in dit project ligt de focus op de uitbouw van een innovatief ecosysteem dat gericht is op de automatisering van de gegevensuitwisseling in de zorg. Uitbouw van goede gegevensdeling draagt bij aan de realisatie van een digitaal Health Information Systeem dat cruciaal is voor de ontwikkeling van nieuwe innovaties in de gezondheidszorg.
 - **Assistieve technologie:** uitbouw van een volwaardig ecosysteem, ingebed in een bredere community waarin de brede zorgsector en de bestaande bedrijven betrokken worden. Op deze wijze wordt de volledige waardeketen van onderzoek en ontwikkeling, POC /proeftuinen, bedrijfsontwikkeling (en

¹Recent werd een belangrijke samenwerking geformaliseerd tussen MediconValley en de Limburgse life sciences community

financiering), implementatie van nieuwe kennis in de zorg tot aan internationale vermarkting ontwikkeld.

- **Uitbouw van zorglogistiek:** organisatie en realisatie van een gemeenschappelijk logistiek platform voor de Limburgse algemene en psychiatrische ziekenhuizen op één centrale locatie.
 - **Versterken en versnellen van zorgtoerisme:** de economische opportuniteiten van de niche zorgtoerisme te versterken om te komen tot nieuwe formules en economisch rendabele exploitatiemodellen waarbij volgende cruciale randvoorwaarden worden geïntegreerd:
 - Een toegankelijke infrastructuur: het vervoer van/naar en ter plaatse op de vakantiebestemming.
 - Een zorgomkadering in de vorm van de aanwezigheid van medische verzorging, assistentie en hulpmiddelen.
- Uittesten nieuwe innovaties via **living labs / proeftuinen**:
 - Uitbouw **Clinical Trial Center Limburg** (als onderdeel van LCRP): Uittesten van nieuwe medtech en biotech producten in zorgsector
 - Uitbouw van **proeftuin CareVille Limburg**: Uittesten van nieuwe zorginnovaties in ouderenzorg
 - **Ecosysteem en valorisatieactor :**
 - Uitbouw ecosysteem / smart community door **LifeTechLimburg** het bestaande succesvolle platform voor biotech/medtech/Caretech ontwikkelingen: LifeTechLimburg heeft al een sterk ecosysteem ontwikkeld en zal dit verder versterken vanuit o.a. de CareVille community, deelnemers MediconValley missie (mei 2013), .. Binnen het LifeTechLimburg platform werken al samen: UHasselt, Limburgse Hogescholen Xios, PHL en KHLim, Ziekenhuizen ZOL en Jessa, Innovatiecentrum Limburg, Agentschap Ondernemen, LRM, POM Limburg, Microsoft Innovation Centrum. Naast deze community formation wordt ook ingezet op 'branding' van de cluster.
 - **Investeerder en incubator**
 - **Investeerder: LRM team Health and Care** (LRM heeft reeds een portfolio van 15 bedrijven in deze sector), andere: oa PMV, FC Invest, GIMV Healthcare, ARKIV, ..
 - **Incubator: BioVille.** Eerste fase is vrijwel volledig ingevuld met 20-tal life sciences bedrijven en organisaties. Momenteel in uitbreiding met bijkomende 2000 m2 ruimte. In deze incubator is ruimte voor O&O activiteiten doch ook kleinschalige productie (Lab-2-Fab activiteiten). Verdere optimalisatie van infrastructuur (eventueel zorgincubator) is wenselijk.
 - Om de **volledige waardeketen** voor deze sector te realiseren is naast deze bouwstenen nood aan (vele van deze bouwstenen zijn reeds beschikbaar):
 - **Uitbouw van een high level groep zorginnovatie:** Om belangrijke innovaties te implementeren met het oog op de ontwikkeling van een sterk innovatieve zorgregio is er nood aan afstemming en coördinatie. Het geheel van actoren moet deel uitmaken van de brede zorginnovatie community met zorgactoren, zorgbedrijven, kennisinstellingen, intermediaire organisaties en anderen. Een high level groep

bepaalt de strategie, volgt de operationele doelstellingen op en monitort de progressie.

- Productiefaciliteiten: prototyping of kleinschalige productie kan in BioVille, in gespecialiseerde productiefaciliteiten in Limburg (vbcleanrooms), digitale prototyping in FabLabs (Genk), ...
- Implementatie: Acties ter bevordering van de marktintroductie van nieuwe innovatie producten, diensten en technologie: dit kan via de bestaande kanalen zoals FC-demoprojecten, CareVille, Hospilim, ...

Voor de ontwikkeling van hogerbeschreven activiteiten worden vanuit het SALK 5 mio € SALK voorzien, naast 4 mio € EFRO-middelen die extra gereserveerd worden. De voorziene 2 mio € gereserveerde ESF-middelen kunnen ook ingebracht worden onder het luik arbeidsmarkt voor o.a. acties in het kader van het versterken, oriënteren en opleiden in zorgberoepen.

Deze SALK-middelen worden door de Vlaamse regering ingezet voor:

- Uitbouw van medisch wetenschappelijk onderzoek in (in selectieve domeinen) Limburg via het Limburg Clinical Research Programme(LCRP) (2,4 mio euro, i.e. 600 K per jaar voor 4 jaar)
- Uitbouw VIB groep in UHasselt in niche immunologische ziekten (verankering in VIB netwerk) (SOC programma)(1,6 mio euro, i.e. 400 K per jaar voor 4 jaar)
- Uitbouw van iMinds- Digital Health Innovation (DHI) expertisecentrum in Limburg – uitbouw niche ICT in gezondheidszorg (SOC programma), met inbegrip van gegevensdeling in de zorg (VITALINK en Elektronisch patiëntendossier), assistieve technologie en zorglogistiek. 1 mio euro uit het SALK en 4 mio euro uit EFRO. Het DHI zal werken met 5 mio euro in 2014; daarna jaarlijks 4 mio euro voor de volgende drie jaren.
- Uitbouw van proeftuin CareVille Limburg: Uittesten van nieuwe zorginnovaties in ouderenzorg (2 mio euro uit reguliere Vlaamse middelen voor 3 jaar)

DEEL 3 – RANDVOORWAARDEN

3.1. Gericht ontsluiten

3.1.1 Mobiliteit

In het SALK-expertenrapport wordt geconcludeerd dat Limburg onvoldoende ontsloten is en dit zowel voor het goederen- als voor het personenverkeer. Het gebrek aan ontsluiting hindert zowel het verkeer met de naburige regio's als de mobiliteit binnen de provincie Limburg.

Tijdens het overleg van de Vlaamse regering en een delegatie van het provinciebestuur dd 21-6-2013 werd wat mobiliteit betreft vanuit Limburg een lijst van prioritaire dossiers voorgesteld. Door recente ontwikkelingen mbt de prioritaire dossiers IKEA en nieuwe gevangenis Leopoldsburg, werd de totale prioritaire mobiliteitslijst vanuit Limburg (mbt de aspecten Vlaamse bevoegdheid) de volgende:

Mobiliteit – autoverkeer

- N74 (Noord-Zuid)
- Voorlopige maatregelen doortocht Houthalen-Helchteren
- N71 (Neerpelt)
- N73 (Beringen/Tessenderlo)
- N76 (Bree-Genk)
- N78 en E314 (ontsluiting oude bunders Maasmechelen)
- Noord-Oostomleiding (Tongeren)
- Zuid-Oostomleiding (tongeren)
- E313-314 verbreding
- Aansluiting E40 (sint-Truiden)
- Ontsluiting IKEA
- Ontsluiting nieuwe gevangenis Leopoldsburg

De Lijn/spartacus

- Spartacus 1-2-3
- versterken aanbod snelbus Maasland

Waterwegen

- Albertknoop
- Verhoging bruggen
- Stop van Loozen
- Sluis blauwe kei

Door de agentschappen van het beleidsdomein MOW gebeurde vervolgens een toetsing mbt de proceduriële stand van zaken voor de dossiers mobiliteit – autoverkeer, en werd op basis daarvan een verdere priorisering voorgesteld voor inzet van SALK-middelen.

Hieronder volgt de olijsting van de prioritaire dossiers die obv deze toetsing in het kader van het SALK gerealiseerd kunnen worden. De mate waarin SALK middelen ter beschikking kunnen worden gesteld heeft een rechtstreekse impact op de realisatietermijn. Projecten die niet via de SALK middelen kunnen worden gerealiseerd zullen gerealiseerd dienen te worden via de reguliere investeringsmiddelen en dus in functie van de beschikbare middelen ingepast dienen te worden in de investeringsprogramma's.

Maatregelen Korte termijn

Tijdelijke aanpassingen aan de Noord-Zuid-verbinding, Doortocht Houthalen-Helchteren.

Naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State bevestigden de sociale partners en de Vlaamse Regering de wens om de omleiding te realiseren via de meest rechtstzekere en snelste wijze. Na overleg met de betrokken diensten werd intussen al het initiatief genomen om de herwerking van het plan MER uit te voeren en werd hiertoe de opdracht aan het studiebureau gegeven.

In afwachting van de start van de werken aan de omleiding, kwam vanuit de gemeente Houthalen Helchteren de vraag om nu, na de herinrichting van 6 knelpunten in de doortocht, bijkomende tijdelijke maatregelen te voorzien, die een mix kunnen zijn van volgende elementen:

- “beperkte” ingrepen
- Verhogen verkeersveiligheid
- Verbeteren doorstroming
- Vrij vlot realiseerbaar
- Zowel iets voor de bewoners van de gemeente als de dagelijkse pendelaars en de bedrijven
- Ingrepen zijn in het ideale geval een voorafname van een latere doortocht-herinrichting

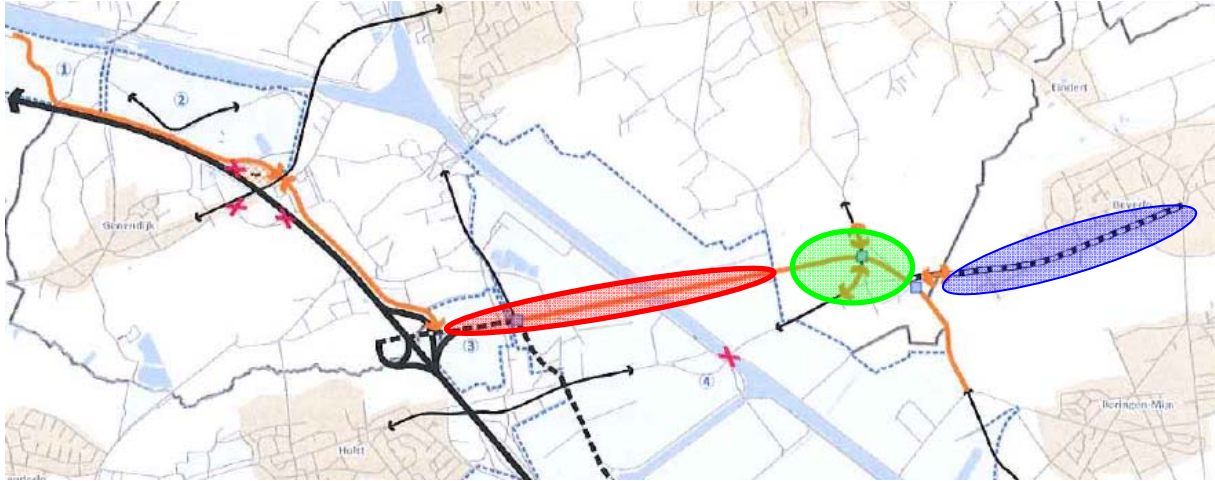
Daartoe werden intussen op een overleg met de gemeente volgende maatregelen voorgesteld:

- Tijdelijke fietsbrug over Grote Baan t.h.v. oud spoor aan de KMO-zone
- Flessenhals t.h.v. lichten Helchteren over een bepaalde afstand op 2 rijstroken brengen vanuit het noorden naar het zuiden.
- Rotonde ter ontsluiting van Europark op Herebaan-Oost (gemeenteweg, maar eventueel via SALK ?)
- Rotonde t.h.v. Meerstraat (Quick-Macdonalds) met daarover een tijdelijk viaduct voor de NZ.

Deze tijdelijke maatregelen worden geraamd op 10 miljoen euro.

Randvoorwaarden

Beringen

Met het project wordt een nieuwe weg tussen de E313 (complex 25a Tessenderlo) en de N72 bedoeld, de N73. Over het tracé is consensus en het streefbeeld werd ook goedgekeurd in de PAC. Er zijn 3 delen :

- Rood. Het wegvak, inclusief de brug over het Albertkanaal, ligt er al qua grondlichaam. Hier is bij wijze van spreken enkel een verharding noodzakelijk. Dit wegvak is het allerdringendste in het kader van SALK² want het kan gebruikt worden om de gele (deels nieuwe) industriezone te ontsluiten; o.a. een nieuwe verbrandingsoven. Ook zou er hierdoor een betere ontsluiting zijn voor een recent groot logistiek bedrijf aan deze kant van het kanaal.
- Er wordt een verbinding gemaakt tussen het rode en blauwe deel. Het betreft nieuwe wegenis. Mogelijk is hiervoor een initiatief noodzakelijk binnen een RUP. Dit dient nog uitgeklaard tussen de diensten ruimtelijke ordening van de provincie en het gewest.
- blauw : gebruik maken van de bestaande Zuidstraat. Deze lokale woonstraat wordt bijgevolg een gewestweg ! Wij zullen de Zuidstraat overnemen van de stad Beringen en heraanleggen als 2x1met gescheiden fietspaden. De stad zal de visie ondersteunen onder de strikte en absolute voorwaarde dat er een elektronische vrachtwagensluis komt die zwaar verkeer van verder dan Leopoldsburg detecteert en verbaliseert. Bij onmiddellijke opstart kan dit eind 2014 in uitvoering kan gaan.
- Voor het groene deel : hangt af van de al dan niet noodzakelijkheid van een planningsinitiatief, maar zowiezo niet uit te voeren vooraleer het blauwe deel is aangepast. Voor dat blauwe deel is vooral de discussie met de bewoners van belang en vervolgens de onteigening van vele voortuintjes en mogelijk een huis hier of daar. Technische problematiek van de vrachtwagensluis moet ook uitgeklaard worden. Een aanbesteding niet eerder dan 2016.

Gezamenlijk nodig budget : Raming 6 miljoen.

Omleidingsweg Tongeren.

Hierin zijn 2 delen te onderscheiden, de noordoostelijke en zuidoostelijke omleidingsweg. Uit de richtlijnen komt de probleemstelling : allereerst is er sprake van een beperkte bereikbaarheid van het regionaal bedrijventerrein Overhaem. Dit terrein situeert zich ten zuiden van de stadskern van Tongeren. Vrachtverkeer van het regionale bedrijventerreinen is vnl. gericht naar het hoofdwegennet. Het bedrijventerrein is niet in de nabijheid van het hoofdwegennet gelegen, maar op enige afstand ligt de E313 in het oosten en nog verder weg ligt de E40 in het zuiden. Het knooppunt 32 van de E313 is de meest nabijgelegen verbinding met het hoofdwegennet. De relatie met deze hoofdweg leidt via de drukke stationsomgeving (met een spoorbrug van beperkte doorrijhoogte – 4.35 m.) en de stedelijke ringweg. De doorstroming is beperkt, het vrachtverkeer beperkt daarenboven de verkeersleefbaarheid en verkeersveiligheid in de stedelijke woonomgeving. Daarnaast wil men de beperkte doorstroming op ‘de Wallen’ verbeteren. De ringradiale wegstructuur van Tongeren zorgt per definitie voor een hoge belasting op de ‘ring’. De stedelijke ringweg is aangelegd op het historische tracé van de stadswallen. Deze stadsboulevard is de belangrijkste verdeel- en verzamelweg voor het kleinstedelijk gebied, zij wordt bijgevolg geconfronteerd met naar verhouding hoge verkeersintensiteiten in relatie tot de capaciteit van de weg. Daartoe worden 2 oplossingen (zuidoostelijke omleidingsweg en noordoostelijke omleidingsweg) met elk 2 varianten naar voor geschoven. In het kader van de plan-MER procedure werd een kennisgevingsnota bekend gemaakt in mei 2011. Richtlijnen werden bekend in juli 2011. Inspraakreacties werden beoordeeld door dienst-MER in juli 2012.

In de plan-MER worden de ZO en NO omleidingsweg rond Tongeren behandeld. Voor de ZO weg is er de nieuwe weg t.o.v. de bestaande N79, voor de NO weg is er nog een ruime zoekzone voor het wegvak rond het ziekenhuis.

Figuur 25-4: Variant 4 = ZO-1 + NO

Figuur 25-5: Variant 5 = ZO-2 + NO

In eerste fase concentreert AWV zich op de ZO-weg. AWV en stad Tongeren gaan ervan uit dat de eerste figuur (met nieuwe ZO weg) voorkeurscenario zal zijn na afronden plan-MER en heeft de uitvoeringsstudie hiervoor in aanbesteding (project-MER is ook reeds aanbesteed). Timing van dit project is nog onzeker, **de realisatie van de zuid-oostelijke omleidingsweg wordt voorlopig geraamd op 10 miljoen euro.**

Ontsluiting nieuwe gevangenis Leopoldsburg

Er wordt een nieuwe gevangenis gepland in Leopoldsburg in de zone Reigersvliet. De mobiliteit in en rond Leopoldsburg verdraagt echter geen belangrijke bijkomende verkeersstromen. Om de gevangenis te kunnen realiseren is een aangepaste/nieuwe ontsluiting essentieel. Er loopt op dit ogenblik nog onderzoek naar de meest aangewezen optie voor de ontsluiting.

Het project wordt op dit ogenblik bestudeerd binnen de afbakening van het kleinstedelijk gebied Leopoldsburg op initiatief van de provincie. De mober onderzoekt verschillende ontsluitingsalternatieven. Er zijn twee opties voor de ontsluiting : ofwel zuiver voor de gevangenis, ofwel start van een soort zuidoostelijke omleiding rond Leopoldsburg tussen N72 en N73. Een definitieve beslissing is nog niet genomen. Op dit ogenblik loopt de plan-MER van het afbakeningsproces, de mober is bijna afgerond, het RUP moet nog opgestart worden. Plan-MER nog 1 jaar, nadien opstelling RUP. Nog onderzocht dient te worden of deze procedures versneld kunnen worden.

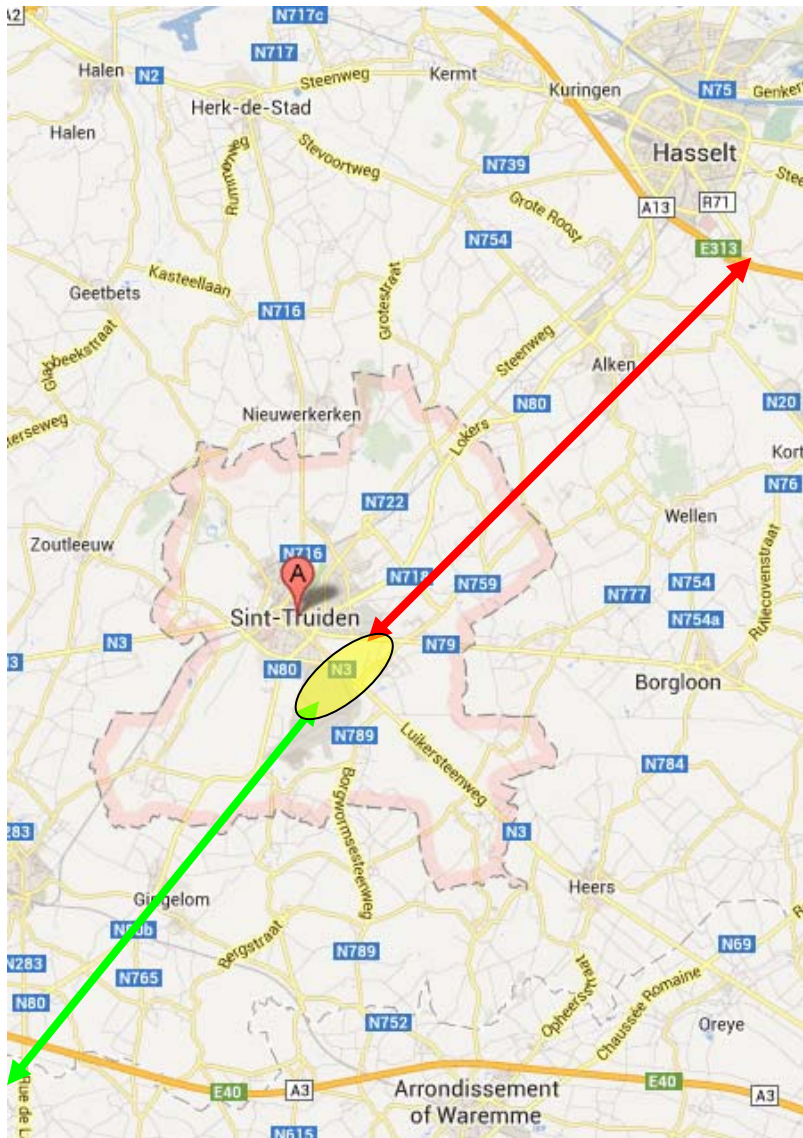
Op dit ogenblik is, gelet op de ontwerpfasen van het project, de kostprijs nog niet in detail gekend. Een ontsluiting via de Craenenhoefweg betekent een onteigening op kruispunt met de N73, aanpassing gemeentelijke woonstraat, gelijkgrondse overgang van het spoor, stukje nieuwe weg; raming 2 tot 3 miljoen euro. Indien overgang spoor ongelijkgronds moet, kan dit oplopen tot 6 miljoen euro.

Een ontsluiting via een nieuwe weg langs het spoor (ongeveer 3 km) zou verkeer uit centrum houden, maar heeft een beduidend hogere kost. Raming 6 miljoen euro, indien gelijkgrondse spoorovergang, kan oplopen tot 10 miljoen euro indien gekozen dient te worden voor de ongelijkgrondse overgang.

Ikea

Het is ook de bedoeling om de eventuele toegankelijkheids- en mobiliteitsaspecten rond **Ikea** te onderzoeken en de nodige acties te ondernemen binnen de reguliere middelen.

Aansluiting Sint-Truiden op E40.

Het project is de verbeterde ontsluiting van Sint-Truiden naar de autosnelwegen, zowel E40 als E313. De ontsluiting naar de E313 bestaat via de primaire N80 tot Hasselt, maar moet vlotter gemaakt worden. Voor de ontsluiting naar de E40 loopt nu een plan-MER om mogelijk een tracé te vinden. De mogelijke tracés situeren zich links en rechts van de bestaande N80, maar er is nog lang geen consensus. De bestaande N80 tussen Sint-Truiden en de E40 krijgt ondertussen fietspaden en passerhavens om het verkeer ondertussen al wat vlotter te krijgen.

Los van de verbinding naar de E313 of de E40 vormt de N80 rond het centrum van Sint-Truiden een knelpunt met een 4-tal verkeerslichten. Zowel naar doorstroming is dit een knelpunt als naar de geplande ruimtelijke ontwikkelingen van Sint-Truiden. Er is dan ook een studie met de Vlaamse Bouwmeester geweest waarbij de N80 hier in een soort open sleuf zou gelegd worden. Raming realisatiekosten : een goede 20 miljoen euro.

Het totale bedrag van 30 miljoen is dan ook voor het grootste stuk voor de omvorming van de bestaande N80 rond Sint-Truiden, met daarnaast nog een 10 miljoen euro om de N80 richting E313

vlot te maken, ofwel om een nieuwe weg te aan te leggen naar de E40, al is dan 10 miljoen een wellicht te beperkte raming.

Met de eerder beschreven 30 miljoen zal vooral de doorstroming rond het centrum van Sint-Truiden zelf verbeterd worden en zullen daarnaast bijkomende ingrepen op de bestaande N80, zowel naar E40 als E313, uitgevoerd kunnen worden. Voor deze projecten zijn geen echte planningsinitiatieven nodig, vooral uitvoeringsstudies en onteigeningen. **Indien nu gestart wordt met de verdere studies, kan start werken in Sint-Truiden ten vroegste over 3-4 jaar. Enkel de ontsluiting naar Sint Truiden realiseren werd geraamd op 10 – 12 mio euro.**

Omleidingsweg Neerpelt.

In het draft eindrapport MKBA van de N71 Neerpelt werden twee nieuwe tracé's afgewogen tegen het bestaande nulalternatief in de doortocht Neerpelt. Dit dossier is nog niet als afgerond te beschouwen omdat er voor het weerhouden gewestplantracé een bijkomende toetsing aan de natuurwaarden lopende is. Daarover loopt overleg met oa. de natuursector. Het is voornog niet mogelijk om de knooppunten aan begin en einde van de omleidingsweg nu reeds te ontwerpen, omdat het tracé dat uiteindelijk zal gekozen worden wel degelijk invloed heeft op de vormgeving van de aansluitingen met de bestaande weg. Dat tracé kan gekozen worden na afronding van de natuurtoetsing, vermoedelijk nog dit jaar. Vervolgens kunnen ontwerp procedures op korte termijn worden opgestart.

3.1.2 Ontsluiting bedrijventra en ENA

Genk-Zuid-West (en Termien):

Betreft de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein Genk Zuid-West te Diepenbeek. Conform de beslissingen van het Dagelijks Bestuur ENA van 16/10/2012 tracht het Agentschap Ondernemen samen met de partners, met name NV De Scheepvaart, de realisatie van het bedrijventerrein Genk Zuid West te plannen.

Het Agentschap Ondernemen heeft hiertoe de voorbije periode (2012- 2013) verschillende acties ondernomen waaronder een uitbestede opdracht naar de doorwerking van de milderende maatregelen in het inrichtings-, en uitgifteplan voor het toekomstig bedrijventerrein. Een van de tracés (Caetsbeek Noord) van de Spartacus lijn 2 Hasselt –Maasmechelen is voorzien in het zuiden van het terrein Genk Zuid West. Op basis van het globaal onderzoek vormt de realisatie van de Spartacus tramlijn geen probleem voor het voldoen aan de voorgestelde maatregelen uit de planMER voor Genk Zuid West. Niettemin is er verder onderzoek nodig om na te gaan wat de impact van de tramlijn kan zijn op de configuratie en de financiële haalbaarheid van de ontwikkeling van het terrein. Zodra de Vlaamse Regering zich heeft uitgesproken over het Caetsbeek Noord tracé als voorkeustracé voor Spartacuslim 2 zullen gedetailleerde opmetingen ter plaatse worden opgestart op basis waarvan De Scheepvaart kan bepalen op welke manier het terrein kan worden ontwikkeld. Voor Termien werd de planMER op 4 maart 2012 goedgekeurd. Verdere actie, met name herbestemming hangt samen met besluitvorming en overleg over Genk Zuid West.

Zolder Lummen - Zuid.

Betreft de uitbreiding van een bestaand bedrijventerrein. De Vlaamse Regering heeft daarom op 23/04/2004 beslist dat er eerst bijkomend onderzoek nodig is naar de uitvoering van een goede ontsluiting van de reeds bestaande industrieterreinen en sluitende garanties dat de aanwezige natuurwaarden gevrijwaard en/of volwaardig gecompenseerd kunnen worden via de beperking van de oppervlakte van de voorgestelde uitbreiding. In voorjaar 2013 werd beslist dat Arcadis een

vergelijkende studie maakt van inrichtingsschetsen voor het scenario 1 en scenario 1 bis respectievelijk een uitgebreide zone met milderende maatregelen en een beperkte zone zonder milderende maatregelen. De studie moet duidelijkheid geven over welke oppervlakte precies verloren zou gaan door de geluidsbuiter, hoe rekening kan worden gehouden met de vermoedelijk waterzieke gronden ter hoogte van het huidige broekbos enz. zodoende kan naderhand door het beleid beslist worden te gaan voor scenario 1 of scenario 1 bis.

De inrichtingsschetsen (scenario 1 en 1 bis) maken deel uit van de 'afwerking' van de globale plan-MER ENA' die in de zomer van 2013 voor goedkeuring zal worden ingediend. Op dat ogenblik zal er gezocht worden naar een draagvlak bij de betrokken gemeentebesturen: Zolder, Lummen en Hasselt. Bij positieve evaluatie is de volgende stap de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan om deze uitbreiding mogelijk te maken.

Genk Zuid Oost

De globale plan-mer ENA geeft inzicht in welke ruimtelijke uitbreiding voor het bedrijf EBEMA haalbaar is. Na definitieve goedkeuring van de globale plan-mer ENA en besluitvorming hierover door de Vlaamse Regering in de loop van 2013 wordt deze zone mee opgenomen worden in het planningsinitiatief voor de zoekzone Genk Zuid Oost.

Albertknoop

Het bedrijventerrein Lanaekerveld is opgenomen als nabestemming in het RUP Leem in Limburg. Na de ontginning van dit gebied kan de nabestemming bedrijventerrein gerealiseerd worden (57 ha). Het RUP Leem in Limburg is op 22 september 2006 definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering. De realisatie van de industriële nabestemming is afhankelijk van de schrapping van de reservatiestrook van het Cabergkanaal en derhalve van het opheffen van het betreffende Traktaat. Vanuit de betrokken provincies Limburg (B en NL) is de vraag gesteld aan de Eerste minister, de Ministers van Buitenlandse Zaken (B en NL) en de minister van Verkeer en Waterstaat (NL) om de nodige stappen te ondernemen om het Traktaat op te heffen. Binnen de Benelux-grenscommissie Oost is een aparte werkgroep opgericht voor de specifieke behandeling van dit dossier; deze werkgroep heeft inmiddels een advies uitgebracht aan de bevoegde Vlaamse en Nederlandse ministers. Na opheffing van het Traktaat kan middels een gewestelijk RUP de reservatiestrook worden opgeheven en kan het terrein (na ontginning) ontwikkeld worden. Deze zaken worden momenteel op een geïntegreerde manier onderzocht en ontwikkeld in het grensoverschrijdend **strategisch project 'Albertknoop'**. Inmiddels is vanuit het strategisch project een inrichtingsstudie afgerond en zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop aan de MER-plicht kan worden voldaan. In het voorjaar 2013 hebben de belangrijkste actoren zich akkoord verklaard met de visie. Voor de realisatie van de deelacties is er verder overleg en zullen verdere overeenkomsten worden gesloten. Intussen zal het gewestelijk RUP Lanaekerveld in herziening worden gesteld. Dit zal verder met de partners worden besproken en in het coördinatieplatform ENA worden voorgelegd.

Tervant

Het ENA van 21 december 2011 besliste over de wijze van verdere realisatie, met name het voeren van overleg over de effectieve ontwikkeling en de start van de opmaak RUP-procedure in de loop van 2013. Naar aanleiding van dit overleg (juni 2012) wijzigde de stad Beringen haar standpunt en gaf ze aan geen verdere ontwikkeling in dit gebied te wensen. Het dossier staat on hold.

Tongeren Oost

De uitbreiding van Tongeren-Oost met 50 hectare. De plan-MER is bijna afgerond. Het is belangrijk dat het plan- en vergunningentrajec snel kan afgerond worden en dat LRM samen met het gemeentelijk AGB de leiding neemt voor een snelle ontwikkeling..

Subsidies:

Voor de aanleg van bedrijventerreinen is het subsidiebesluit van 24 mei 2013 van toepassing. Ook de SALK-dossiers zullen op dit besluit (en de daarvoor voorziene kredieten in de reguliere begroting) een beroep kunnen doen.

3.2. Randvoorwaarden Beter Opleiden

Acties inzake het gericht aansluiten van onderwijs en opleiding bij de concrete behoeften van de Limburgse arbeidsmarkt en in het bijzonder het stimuleren van techniek en technologie.

3.2.1 T2-CAMPUS op Thor-site – Genk

Doelstelling : De realisatie van een geïntegreerde campus die start vanuit een gezamenlijk kennisplatform, een gezamenlijk leerplatform en een gedeelde infrastructuur. Een campus waar leerlingen, studenten, werkenden en werkzoekenden samen aan competentieverwerking doen en waar opleiding samen georganiseerd worden.

Infrastructuur : een gebouwencomplex van 25.000m² met later nog uitbreidingsmogelijkheden. In dit gebouwencomplex trachten we maximaal synergie te vinden tussen de partners waarbij iedere partner nog een identiteit heeft. De ruimtes zijn beschikbaar voor derden. Het gebouw voldoet aan de voorwaarden die Vlaanderen gesteld heeft bij de subsidiëring van het THOR-park (duurzaam – CO²-neutraal) . Er worden minimaal 400 parkeerplaatsen voorzien.

Partners : secundair onderwijs netoverschrijdend voor wat betreft hun gebruik van de infrastructuur en inhoudelijke werking, Stad Genk, VDAB, Syntra, Energyville, RVO-Society hebben zich reeds geëngageerd, al dan niet met eigen middelen. LIMTEC/FTML-LIMOB, Confederatie Bouw, RTC Limburg, ... : mogelijke partners, sommige van hen nemen in het najaar een beslissing.

Cross-over met THOR : in het hoofdgebouw zijn er centrale ruimtes en voorzieningen die door de Stad Genk ontwikkeld worden (zie THOR-park in deel 1) met een auditorium, vergaderlokalen, horecaphlein, kinderopvang, ... Energyville zal labo's en proefopstellingen realiseren waarmee eveneens synergie ontwikkeld kan worden. Beschikbaar bedrijventerrein op THOR : deze campus is een win-win voor toekomstige (technologie) bedrijven.)

Investeringskosten : het is de bedoeling dat de infrastructuur gebouwd wordt tussen 2014-2017. Onderstaande bedragen (ramingen) zijn BTW incl.

- Conceptontwikkeling : 0.6 mio€ voor coördinatie en uitbouw excellente partnerschappen (3x200.000€)
- Ontwikkelingskost : 0.6 mio€ voor de kosten projectleider en coördinatie van de campus infrastructuur (3x200.000€)
- Gebouwencomplex : 48.75 mio € met 25.000m² aan 1.950 € per m²-incl inrichtingen labo's en materialen
- Parkingfaciliteiten : 5 mio € met 400 parkeerplaatsen aan 12.500 € - maaiveld geïntegreerd in de gebouwen of parkeergebouw – gemiddeld

Totaal : 54.95 mio €

In de 25.000m² zit het bouwprogramma van VDAB en SYNTRA (waarvan dan het secundair onderwijs kan gebruik maken op basis van de overeengekomen voorwaarden), tevens houden we rekening voor nog bijkomende partners (+/- 1.500m²) gelet op de lopende gesprekken.

Financiering in mio €

	2013	2014	2015	2016	2017	2018		Totaal
Syntra		4	6	5	1,5			16,5
VDAB				3	4	3		10
Stad Genk	0,2	0,3	0,5	0,5				1,5
Toekomstige partners				0,5	0,5			1
Salk								6
EFRO								15
ESF								5
Totaal								55

Dit is een indicatieve financiering.

Van de 16 mio voor Syntra wordt een deel bancaire door de vzw zelf gedragen. Het VDAB-luik met spreiding over 2 à 3 jaren is onder voorbehoud van goedkeuring door de RVB VDAB. Mogelijke andere betrokken partners zijn LIMTEC, Confederatie Bouw, ...

Conceptontwikkeling en een gedeelte van de ontwikkelingskost kunnen mogelijks in ESF, alsook de opstart van inhoudelijke projecten eenmaal de campus er is.

Onderwijsinfrastructuur : het betreft het gebruik van de infrastructuur door het secundair onderwijs. Onderwijs staat in voor de financiering van het gebruik door de scholen (van de infrastructuur). Stad Genk is eigenaar van de gronden (grondwaarde 75 € m²) en is bereid desgevallend om via haar AGB bv een SPV op te richten met de partners om een gemeenschappelijke structuur te hebben.

Stad Genk staat in voor de coördinatie. De betrokken partners wordt gevraagd hun investeringen maximaal op elkaar af te stemmen.

Vanuit het SALK wordt voorzien in 6 mio euro (voor realisatie exclusief regulier onderwijs) en in 15 mio euro via EFRO en 5 mio via ESF. Vanuit het regulier onderwijsbudget zal de beschikbaarheidsvergoeding voorzien worden.

3.2.2 LAB's

LAB's' bieden een (mobiele) infrastructuur waar leerlingen, studenten, werkzoekenden en werknemers een specifiek trainingsprogramma kunnen doormaken rond technische en generieke competenties in bedrijfssimulatie (SWE: 'SimulatedWork Environment'). Door het investeren in dergelijke 'bedrijfsscholen' binnen de muren van bedrijven worden leerlingen, studenten, werkzoekenden en werknemers meer betrokken bij de reële productie en noden van de bedrijven, waardoor er een betere afstemming zal ontstaan tussen vraag en aanbod aan geschikte technische profielen. Bedrijven kunnen de beste talenten op het einde van hun opleiding een geschikte job aanbieden, terwijl de scholen en andere opleidingsinstellingen zeer nauw kunnen aansluiten bij de behoeften van de bedrijven. De simulatieomgeving wordt in samenwerking met sectororganisaties en bedrijven concreet ingevuld en kan worden aangevuld met werkplekleren. Dit mobiel concept is toepasbaar in

meerdere sectoren voor productiegerelateerde functies (vb. voeding, houtbewerking,...). Het gesimuleerd leren is complementair met het geassocieerd leren op de werkvloer. Het is een multifunctioneel labo dat verschillende machines en tools ter beschikking stelt voor coaching, training en realisatie van ontwerpen (cf. Fablab) in een gesimuleerd en geïntegreerd productieproces. 'LAB's' vormen als dusdanig een interessant instrument om leerlingen in studiekeuze en werkzoekenden in beroepskeuze adviserend en professioneel te coachen. De 'LAB'-benadering past in het T2-campusconcept (Technologie-Talent cluster) en de ontwikkeling van een excellent partnerschapsmodel. Het inspirerend project A_LAB is in ontwikkeling (2012-2013). A_LAB (Automotive_LAB is een samenwerking van Agoria en VDAB i.k.v. het ASTE-project (Automotive Sustainability Training in the European Region, InterregIVa). Het project wordt opgeleverd in oktober 2013. Dit LAB-concept geeft de kans om excellente partnerschappen concreet te versterken door actoren en leveranciers samen te brengen rond nieuwe ontwikkelingen, samen met referentiebedrijven die innovatie wensen te introduceren ten behoeve van alle doelgroepen (leerlingen, studenten, werknemers, werkzoekenden en trainers/coaches).

FINANCIERING

De totale kostprijs wordt geraamd op 600.000 euro. De middelen zijn bestemd voor: conceptontwikkeling, infrastructuurinvestering, curricula-ontwikkeling, train-the-trainer. Periode: 2014-2016

Limburgs talent beter opleiden door toonaangevend hoger en universitair onderwijs

In het kader van het SALK wordt voorgesteld de **studierichting bedrijfseconomische wetenschappen** aan te bieden in Limburg. Door het ontbreken van deze opleidingen aan XIOS en PHL kan deze opleiding niet aangeboden worden door de Universiteit Hasselt na 1 oktober 2013 (terwijl dit door de integratieoperatie aan de andere universiteiten wel het geval is), en zal deze opleiding dus in Limburg niet aangeboden kunnen worden. Dit werd door de SALK experts als een belangrijke manco gezien voor de verdere economische ontwikkeling van de regio Limburg. Vandaar hun voorstel om deze opleiding ook aan de UHasselt in te richten. Het betreft een derde academische opleiding in het domein bedrijfseconomische wetenschappen, naast toegepaste economische wetenschappen en handelsingenieur, maar met duidelijk verschillende eindtermen. Er is inmiddels een akkoord over de noodzakelijke decretale aanpassingen. Het is duidelijk dat de procedure voor de toekenning van de opleiding nog doorlopen moet worden (macro-doelmatigheid en de NVAO-toets) en als voorwaarde geldt voor het opstarten van de opleiding. De start is voorzien voor het schooljaar 2015-2016.

Nog op het vlak van Hoger Onderwijs wordt een **internationalsummer schools voor SustainableTourism** opgestart en worden **permanente vormingsprogramma's voor managers en ondernemers** op diverse niveaus ingericht.

Voor deze acties en voor de bijhorende infrastructuur wordt beroep gedaan op Limburgse (provinciale) middelen.

3.2.3. Bedrijfseconomische wetenschappen

- **Vorming van managers en ondernemers met dienstverleningsprofiel (PXL & KHLIM).** In het kader van hoger onderwijs focust dit project zich op de vorming van managers en ondernemers met een dienstverleningsprofiel en op het verzekeren van een voldoende aanbod van mensen met dienstverleningsprofiel door gepast hogeschool opleidingsaanbod. De hoger onderwijsinstellingen dienen dit in te bouwen in de profielen van de bestaande

opleidingen. Zij kunnen dit eveneens voorzien in het kader van bijscholing en/of permanente vorming. Geen bijkomende financiering nodig.

- **Ba en Ma Handelswetenschappen (UH)**

Door het ontbreken van deze opleidingen aan XIOS en PHL zal deze opleiding niet kunnen geïntegreerd worden na 1 oktober 2013 (zoals dit aan de andere universiteiten het geval is), en zal dus in Limburg niet aangeboden kunnen worden. Dit wordt door de SALK experts als een belangrijke manco gezien voor de verdere economische ontwikkeling van de regio Limburg, vandaar hun voorstel om deze opleiding ook aan de UHasselt in te richten.

Ondertussen via OD XXIII geïnitieerd. Op voorwaarde van positieve macro-doelmatigheidsanalyse en doorstaan NVAO-toets.

3.2.4. Vormingsprogramma toerisme en management

- **Opleiding internationale productmarketing in ICT (UH, PXL, KHLIM)**

Het oprichten van een opleiding internationale productmarketing in ICT (gebruik makend van opgebouwde ervaring): dit kan een ManaMa zijn of georganiseerd worden in het kader van de business school opleidingen. Op voorwaarde van de positieve macro-doelmatigheidsanalyse en doorstaan NVAO-toets.

- **Opleiding Gaming aan de MAD faculty (UH, PXL, KHLIM)**

Sluit aan bij ontwikkelende industrie in Limburg met betrekking tot games. Deze opleiding heeft economische steun aan de sector via het 'Game-fonds'. In Limburg bestaan een aanzienlijk aantal kleine spin-offs op het gebied van Gaming. Daarenboven is er ook het succesvolle IWT-project 'game hub'. Op voorwaarde van de positieve macro-doelmatigheidsanalyse en doorstaan NVAO-toets.

- **Uitbouw toegepast onderzoek (toerisme/marketing) bij PXL en KHLIM. Het inrichten van een nieuwe opleiding Hospitality. Toerisme en toeristische marketing in opleiding TEW en handelswetenschappen (UHasselt)**

Uitbouw toegepast onderzoek (toerisme/marketing) bij PXL en KHLIM

De PXL biedt de professionele bacheloropleiding toerisme en recreatiemanagement aan, de KHLIM en PXL hebbend de opleiding bedrijfsmanagement, afstudeerrichting marketing. Zij ontvangen onder meer middelen voor praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek, die ook kunnen ingezet worden voor de uitbouw van het toegepast onderzoek in toerisme/marketing. Er is dan ook geen afzonderlijk project nodig.

Opleiding Hospitality: de instellingen kunnen nieuwe bachelor- of materopleidingen aanvragen binnen het kader van de bestaande procedures en voor zover ze beschikken over de nodige onderwijsbevoegdheid. Hoger onderwijsinstellingen kunnen steeds postgraduatoren of permanente vorming aanbieden in dit gebied.

Toerisme en toeristische marketing in opleiding TEW en handelswetenschappen (UHasselt)

De instellingen kunnen – volgens de geëigende procedure en mits positieve macrodoelmatigheidsanalyse en doorstaan NVAO-toets – specialisaties en/of afstudeerrichtingen inbouwen in bestaande opleidingen.

3.2.5 Reverse Braindrain: aanbod en alumni werking om reverse braindrain te versterken.

Er is nood aan een instrument om aanbod en behoeften in de life sciences arbeidsmarkt vanuit een Euregionaal perspectief op mekaar af te stemmen. Vanuit de werking van LifeTechLimburg werd in Euregionaal verband het platform vividlinks (vividlinks.eu) ontwikkeld om een euregionale life sciences arbeidsmarkt te realiseren. Dit platform werd na afloop van het betreffende Interreg project overgenomen door Elsevier maar blijft ingezet voor de versterking van de Euregionale arbeidsmarkt. Daarnaast werd een goede samenwerking met FlandersBio gerealiseerd. De HR werking wordt gekoppeld aan belangrijke beurzen en netwerkmomenten: FlandersBio 'Knowledge forGrowth' en Biomedica meetings (Euregio). Deze events/congressen hebben belangrijke tracks afgestemd om pas afgestudeerde life sciences specialisten en zorgen voor matching tussen HR vraag en aanbod. In 2015 wordt BIOMEDICA voor het eerst georganiseerd in Hasselt. Vanuit deze activiteiten kan ook het netwerk van life sciences professionals versterkt worden.

Anderzijds is er nood aan specifieke vormingstrajecten voor life sciences specialisten om tegemoet te komen aan de behoeften vanuit de groeiende life sciences hub in Limburg. Specifieke navormingstrajecten, masterclasses, tutorials, ... zouden kunnen georganiseerd worden door oa de UHasselt voor life sciences professionals (bachelor, master, PhD) die zich in deelaspecten van de life sciences willen vervolmaken om zo betere afstemming tussen vraag en aanbod te realiseren. Deze programma's kunnen opgenomen worden in de navormingsactiviteiten van de UHasselt in samenwerking met Limburgse hogescholen en andere partners (vb. FlandersBio, Unamec, ..).

Er wordt maximaal invulling gegeven aan de taalmaatregelen zoals vastgelegd in OD XXIII oa taalscreening, taalbad en lessen Nederlands na school.

Financiering – geraamde kostprijs: 50 000 eur per jaar x 3 jaar = 150 000 euro (EFRO of Interreg-financiering kan hiervoor gereserveerd worden)

3.2.6 Applicatiecentrum voor Betonbouw

Projectvoorstel voor de oprichting van een applicatiecentrum voor beton (ACB), verbonden aan de faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen van de UHasselt, in samenwerking met de professionele opleiding Bouw van XIOS en de opleiding Architectuur van de PHL en met als andere partners de Federatie Betonindustrie Limburg (FEBE) en de confederatie Bouw. Geen directe financiering vanuit SALK, financiering is reeds voorzien via het GRIND Fonds.

3.3. Randvoorwaarden Innovatie, Ondernemerschap en Internationaliseren

3.3.1. Doelstelling

Het SALK eindrapport van de expertengroep geeft aan dat de Limburgse economie innovatiekracht, internationalisering en ondernemerschap mist. Dit vertaalt zich onder andere in volgende eigenschappen:

- Limburgse bedrijven zijn minder innovatief in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde

- Limburgse bedrijven zijn onvoldoende exportgericht, en de regio slaagt er niet in om meer buitenlandse investeerders aan te trekken
- Het aantal starters in Limburg daalt
- Tewerkstelling in Limburg kent een oververtegenwoordiging in sectoren onder druk (klassieke industrie);

Om aan deze problemen te remediëren en de Limburgse economische activiteit aan te zwengelen stelt het SALK eindrapport dat ondernemerschap in de regio ondersteund en gestimuleerd dient te worden (inclusief het ondernemerschap in de sociale sector en bij de allochtone gemeenschap). Daarnaast dient eveneens ingezet te worden op groei door innovatie en internationalisering en het aantrekken van buitenlandse ondernemingen die zich wensen te vestigen in de provincie Limburg.

De Vlaamse regering onderschrijft het belang dat in het SALK eindrapport gehecht wordt aan het stimuleren van ondernemerschap en groei door internationalisering en innovatie om op lange termijn duurzame werkgelegenheid te creëren voor de provincie Limburg en wenst dit dan ook te weerhouden als belangrijke strategische doelstelling in het uitvoeringsplan SALK van de Vlaamse Regering.

3.3.2. Een slagkrachtig organisatie- en werkingsmodel.

Het organisatie- en werkingsmodel bestaat uit volgende kern-elementen

- 1) **Coördinatie en richten.** De werkgeversorganisaties hebben recent het initiatief genomen zich in een ondernemersplatform te organiseren om vandaar uit gezamenlijke acties af te stemmen, standpunten in te nemen en inhoudelijke richting te geven aan de acties die betrekking hebben op de bedrijven en het ontwikkelen van nieuwe activiteiten. Zij vertalen hierbij het actieplan Limburg in concrete initiatieven voor en door ondernemers.
- 2) **Versterking van de innovatie- en accountwerking.** Het Innovatiecentrum wordt versterkt ten einde bedrijven te begeleiden richting innovatiestimulering en met het oog op business development, met oog op de concrete implementatie van de businesscases in deel 2. Er wordt een uitbreiding voorzien met 3VTE en de nodige werkingsmiddelen van de vzw Innovatiecentrum.
- 3) **Versterking van de acquisitie-strategieën.** Om nieuwe activiteiten binnen te halen wordt, naast de invalshoek op ontwikkeling en innovatie ingezet op het aantrekken van buitenlandse bedrijven. Dit gebeurt vanuit het feitelijk samenwerkingsverband "Locate in Limburg". "Locate in Limburg" brengt de partners samen die van belang zijn voor het detecteren van leads, het uitwerken van de concrete aanpak bij de aantrekken van de leads en staat in voor de opvolging van de strategie. Hiertoe dringt zich een versterking op met 1 business development manager en 2 ondersteunende VTE en werkingsmiddelen. Hiervoor wordt een platform-werking uitgebouwd waar de relevante actoren bij betrokken worden nl FIT, LRM, POM. De werkgevers worden betrokken via het Ondernemersplatform. Naar analogie van het Logistiek Platform wordt deze werking administratief ingebed in de POM/LER-structuur die de nodige middelen hiervoor zal ontvangen (voorzien in SALK budget). De vakbonden worden geïnformeerd en waar relevant (bij onderwijs- en arbeidsmarktinitiatieven) betrokken via de SERR. Waar de lokale besturen een relevante rol kunnen spelen worden, worden ze in de werking betrokken.

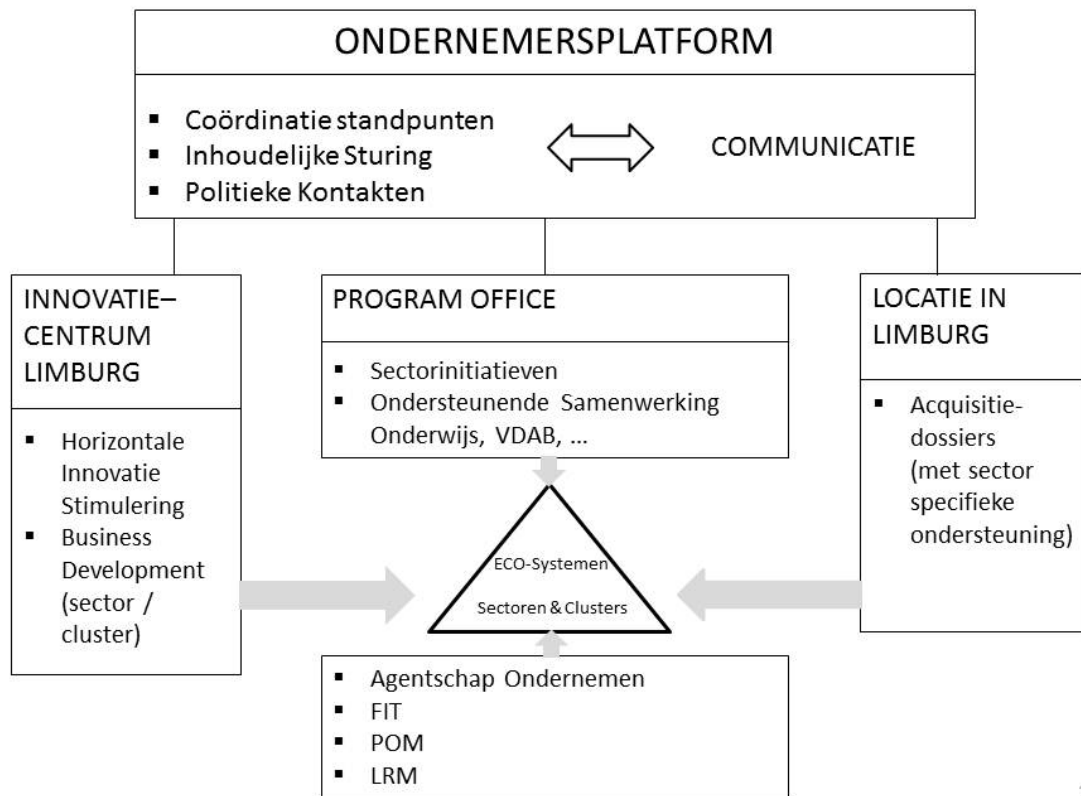
4) **Versterking van het ondernemerschap.**

Op basis van de ingebrachte fiches van de diverse ondernemersorganisaties wordt voor de versterking van het Ondernemerschap een dubbele aanpak gevoerd :

- Een aantal ingediende voorstellen kunnen ingepast worden in de reguliere werking: hiervoor zullen de ondernemersorganisaties hun voorstellen kunnen indienen bij de reguliere oproepen en programma's van het Agentschap Ondernemen en FIT. Deze kunnen gefinancierd worden met reguliere middelen.
- Daar bovenop komt er een programma 'on top' voor acties ter ondersteuning van de versterkende, versnellende en ontwikkelende acties in het kader van het SALK. Dit programma, waarvoor een extra budget wordt uitgetrokken, wordt overlegd met het Ondernemersplatform. Deze on-top projecten zijn initiatieven die complementair zijn aan lopende initiatieven.
- Dit programma zal door externe experts geëvalueerd worden en dan de normale goedkeuringsprocedure volgen.
- Er komt een programma-office waar werkgevers zich vrijwillig willen inzetten om de businesscases op te volgen en specifiek aandacht zullen besteden aan de vertaalslag naar potentiële tewerkstellingsgenererende initiatieven.

3.3.3. Budget en uitvoering

- Innovatiecentrum : 2j 0,6 mio = 1,2 (SALK) , nadien 3j x 0,3 EFRO (+ cofin uit regulier beleid Hermes)
- Locate in Limburg : 2j x 0,7 = 1,4 (SALK) nadien 3 x 0,35 EFRO (+ cofin uit regulier beleid Hermes)
- Versterking ondernemerschap : programmafinanciering eerste fase: 2,4 mio (2j) nadien 3 mio EFRO (+ cofin regulier beleid Hermes)

3.4. Randvoorwaarden Kinderarmoede, Onderwijs en Welzijn

Gezinnen versterken en kinderarmoede tegengaan.

Het is onze doelstelling om alle gezinnen in Limburg te versterken. Om kinderarmoede en kansarmoede maximaal te bestrijden hebben we bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen.

Voor alle geplande acties wordt maximaal aansluiting en invoeging in regulier beleid binnen de 4 jaar voorzien. Voor de voorgestelde prioritaire acties wordt tevens gezocht naar de nodige cofinanciering (vb. steden en gemeenten, private inbreng, provincie,...).

De aard, de samenstelling en de draagkracht van de gezinnen verschilt echter sterk tussen de Limburgse gemeenten onderling. Zo blijkt het aantal gezinnen waarvan de moeder een lage opleiding heeft genoten te variëren tussen de gemeenten van 8 naar 39 %. Hierbij merken we op dat vooral Genk, Maasmechelen, Leopoldsburg, Heusden-Zolder en Houthalen Helchteren het slechtst scoren. Ook het aantal gezinnen waar de thuistaal geen Nederlands is varieert sterk van gemeente tot gemeente (range 3 tot 30 %). Opnieuw komen dezelfde gemeenten in het vizier wanneer we de hoogste scores bekijken van anderstalige thuistaal. Toch is vooral de evolutie van het aantal geboortes in kansarme gezinnen die zorgen baart. Daar waar het aantal geboortes in kansarme gezinnen in 2005 nog gelijke tred hield met het Vlaams gemiddelde (6,5 %), stijgt dit aantal in Limburg sneller dan in Vlaanderen -

In het SALK rapport wordt 'armoede' als een belangrijk aandachtspunt naar voren geschoven. Armoede, kinderarmoede en kwetsbaarheid zijn in Limburg belangrijke uitdagingen, die een geïntegreerde aanpak veronderstellen.

Vlaanderen heeft zich in PACT2020 de doelstelling opgelegd om de geboorten in kansarme gezinnen te halveren. Daarnaast heeft Vlaanderen zich in het kader van de Europese doelstellingen van EU2020 er ook toe verbonden te gaan voor een halvering op het gebied van kinderarmoede (aantal dat leeft onder de armoededrempel). De Vlaamse Regering heeft eind april 2011 kinderarmoede benoemd tot een absolute prioriteit in het kader van het armoedebestrijdingsbeleid.

De sociaal economische achtergrond heeft bovendien ook een sterke invloed op de schoolprestaties. Het opleidingsniveau van de moeder blijft de beste voorspeller van de kansen van jongeren om een diploma secundair onderwijs te behalen. Hoe zwakker de sociaal economische achtergrond van een gezin, hoe meer kansen een leerling heeft op een problematische schoolloopbaan en ongekwalificeerde uitstroom.

Daarnaast hebben steeds meer kinderen het Nederlands niet als thuistaal. Daarbovenop is er een groep kinderen die opgroeit in een taalarme Nederlandstalige omgeving. Beide groepen hebben vaak moeilijkheden met de verwerving van het Nederlands en/of met het Nederlands als school- en instructietaal. Daarenboven gaat hun taalachterstand dikwijls samen met een lage sociaal economische achtergrond, waardoor dergelijke leerlingen een verhoogd risico lopen op schoolse vertraging en vroegtijdig schoolverlaten.

Daarnaast zitten in onze secundaire scholen jongeren die hier net toekomen en nog geen onderwijs gevolgd hebben in het Nederlands. Sommigen onder hen hebben bovendien weinig schoolse ervaring. Zij komen in eerste instantie terecht in de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers. Vervolgens komen velen onder hen, ongeacht hun interesses en capaciteiten, terecht in het bso of het dbso. Zij lopen ook veel meer dan andere jongeren het risico om het secundair onderwijs te verlaten zonder kwalificatie."

Concrete en prioritaire acties

Om de kansen van de Limburgse kinderen en gezinnen te versterken is een geïntegreerde en gecoördineerde aanpak noodzakelijk. Deze aanpak veronderstelt zowel preventieve, remediërende, interveniërende en compenserende acties vanuit de verschillende beleidsdomeinen: Armoede, Onderwijs en Welzijn.

3.4.1. Kinderarmoede

Omdat armoedebestrijding en ondersteuning en begeleiding van de meest kwetsbaren niet alleen verschillende aspecten betreft, maar ook bijzonder complex is, dringt een geconcentreerde en geïntegreerde aanpak zich op. Het bundelen van de verschillende ingediende fiches tot een planmatige opbouw van een Limburgs ecosysteem dat uitgerold moet kunnen worden voor Vlaanderen, veronderstelt dat synergiën gevonden worden tussen wat we een breed lokaal netwerk kunnen noemen, met de lokale besturen in de regiefunctie en de interventies die meer gericht zijn op preventie en remediëring en die zowel lokaal als boven lokaal kunnen gesitueerd worden.

Belangrijk is echter dat de missing link in het clusterverhaal de geïntegreerde aanpak is op lokaal niveau, in het bijzonder hoe ga je de integratie, coördinatie en de structurele aansturing vertalen in concrete en kwaliteitsvolle armoedebeleidsinitiatieven op lokaal niveau. Daartoe is het opportuun om een case uit te bouwen die erop gericht is om in de meest risicovolle van de 44 Limburgse gemeenten een innovatieve en geïntegreerde, lokale kinderarmoede-aanpak te ontwikkelen, voor te bereiden en uit te voeren. Een echt geïntegreerd kinderarmoedebeleid veronderstelt hierbij acties op het vlak van opleiding en tewerkstelling van de ouders, kinderopvang, gezinsondersteuning, onderwijs, huisvesting, energieverbruik, schuldenproblematiek, gezondheid en voeding, culturele en sportieve participatie enz..

Het vertrekpunt voor prioritisering is de kansarmoede-indicator van Kind en Gezin, aangevuld met andere indicatoren die de diepte van de kinderarmoede op lokaal vlak duidelijk maken in Gelet op de nood aan coördinatie tussen de verschillende gemeenten dient de stimulerende en faciliterende rol van het provinciebestuur mee opgenomen te worden bij de conceptie, de voorbereiding en de uitvoering van de lokale aanpak. Daarenboven wordt binnen deze case ook de noodzakelijke expertiseontwikkeling binnen de Limburgse hogescholen versterkt. Op een dergelijke wijze kan de geïntegreerde case de gewenste impact hebben in Limburg.

De ontwikkeling van lokale samenwerkingsverbanden kinderarmoede hebben in de praktijk aangetoond een grote meerwaarde te hebben voor het versterken van het ecosysteem en voor de noodzakelijke coördinatie van het lokale armoedebeleid. Naast de financiële efficiëntiewinsten die gerealiseerd kunnen worden, is ook de bundeling van kennis en expertise minstens even belangrijk. Deze lokale samenwerkingsverbanden kunnen ook een brede maatschappelijke mobilisatie rond kinderarmoede op gang brengen.

In totaal wordt 2,6 miljoen euro vrijgemaakt om in de 13 meest getroffen gemeenten een geïntegreerd kinderarmoedeplan te operationaliseren. De gemeenten engageren zich om voor het ontvangen bedrag van 50.000 euro op jaarbasis een coordinator aan te duiden en een kinderarmoedeplan op te stellen in afstemming met het Vlaamse beleid. De focus op de leeftijd van 0 tot 3 jaar is hier belangrijk. (zie link met Huizen van het Kind, gezinsondersteuning en pedagogische taaltrainers).

De dertien gemeenten worden geselecteerd op basis van o.a. de kinderarmoede-indicator van Kind en Gezin. Nadien is het de bedoeling dat dit kantelt in het aangepaste decreet armoedebestrijding

(ondersteuning lokale besturen op het vlak van kinderarmoede) en uitgerold wordt in heel Vlaanderen.

3.4.2. Onderwijs

Ook vanuit de visie van onderwijs worden acties naar voren geschoven. Het steunpunt onderwijs richt zich vooral op 3 grote pijlers, zijnde de taalproblematiek, arbeid/onderwijs en levenslang leren. De werking van het steunpunt onderwijs wordt gekaderd binnen deze beleidslijnen. Ook de acties die binnen deze case voor onderwijs worden aangehaald, kaderen binnen deze aanpak.

Belangrijk binnen de onderwijsvisie is het inzetten op ontdekken, ontwikkelen en versterken van talenten en motivatie. Talentontwikkeling en het verbeteren van de inzetbaarheid van schoolverlaters verhoogt de individuele kansen op een plaats op de arbeidsmarkt en levert een bijdrage aan de uitbouw van de regio.

1) Specifieke preventieve acties organiseren in het kleuter- en lager onderwijs, om taalachterstand bij aanvang van het onderwijs terug te dringen. (Student-Tutoring)

Student-tutoring heeft tot doel om maatschappelijk kwetsbare jongeren in het basisonderwijs en in de A-stroom van de eerste graad, en in mindere mate van de tweede graad, thuis te begeleiden in het leren leren en dit in nauwe samenwerking met de school, de ouders en het lokaal bestuur. Het project student-tutoring heeft 2 doelstellingen. Enerzijds het verhogen van de doorstromingskansen naar het secundair onderwijs en de slaagkansen van de jongere na instap in de A-stroom van het secundair onderwijs. (doelstellingen SALK 1, 2 en 6). Anderzijds studenten hoger onderwijs en CVO kennis laten maken met de thuiscontext van maatschappelijke kwetsbare jongeren. De theoretische kennis wordt zo gekoppeld aan praktijkervaring: studenten verwerven zo de nodige competenties om met deze doelgroep om te gaan. Onderzoek geeft aan dat leerkrachten die vandaag in de klas staan, hun LTL-ervaring, evalueren als een belangrijk leerervaring in hun functioneren als leerkracht. Hierbij denken we onder andere aan het combineren van LTL met het gegeven van het werken met klasassistenten waardoor samen met de onderwijssector onderwijs innoverende modellen in de praktijk kunnen omgezet worden. We verwachten hierdoor op termijn jaarlijks de doorstromingskansen van meer dan 600 leerlingen te ondersteunen en hetzelfde aantal tutoren kennis te laten maken met gezinnen.

Het steunpunt onderwijs neemt een coördinerende rol op en het project wordt aangestuurd door de provincie Limburg, in samenwerking met de hogescholen en CVO's met lerarenopleiding (XIOS, PHL, KHLIM, CVO-LIMLO, Novelle).

Geraamde totale kostprijs van het project: periode 1 september 2013 tot 31 augustus 2017: 700 000 euro. De middelen worden voorzien voor de begeleiding en intervisie van de hogeschoolstudenten. Daarnaast worden middelen voorzien voor coördinatie- en werkingskosten.

Financiering van het project: Vlaanderen (SALK)

2) Limburgs Kapitaal

Dit project heeft tot doel onderwijs/opleiding en arbeid beter op mekaar af te stemmen. Het beoogt het inzetten op de verbetering van de algemene taalvaardigheid enerzijds en op de arbeidsmarkt toegespitste taalvaardigheden anderzijds

In een Europees project uitgebouwd op basis van o.m. onderzoeksresultaten van het project intercCom werden diverse methodieken en tools ontwikkeld. Deze bieden opportuniteiten voor Limburg om tegemoet te komen aan de tekortkomingen die zich situeren op vlak van taalkennis binnen de arbeidsmarkt. De verdere ontwikkeling van deze methodieken verhoogt de kansen op de arbeidsmarkt, zeker binnen specifieke sectoren waar taalkennis essentieel is. Dit project gaat voor het doorontwikkelen van leermodules voor meertalige en interculturele zakelijke communicatie voor een meer interregionaal georiënteerde logistiek, transport, groothandel, bouw, distributie, petrochemie, de zorg economie, dienstverlening, vrijetijdeconomie in Limburg..., uiteraard gevolgd door implementatie door opleidingsverstrekkers en door arbeidsbemiddelingsdiensten.

Geraamde kostprijs voor de periode 1 september 2013 tot 30 juni 2017: 480 000 euro

3.4.3. Welzijn

Investeren in zorginfrastructuur:

De doelstelling uit het vorige Limburgplan met name de realisatie van 1900 extra rustoordbedden is inmiddels gerealiseerd. Desalniettemin blijft de vraag naar bijkomende bedden bijzonder groot in de provincie Limburg. De bevolkingsprojectie wijzen uit dat Limburg sneller vergrijst dan Vlaanderen. In 2013 wordt daarom maar liefst 36.700.000 euro vastgelegd voor de bouw van nieuwe woonzorgcentra in Limburg.

Het verlenen van bijstand:

De Vlaamse regering heeft voor de periode van 1 december 2012 tot en met 31 december 2014 middelen (663.812,50 euro) vrijgemaakt voor de uitbouw van een hulplijn / aanspreekpunt en een aansluitend en rechtstreeks toegankelijk en vindplaatsgericht aanbod van informatie, advies, ondersteuning en begeleiding aan gezinnen die het slachtoffer zijn van een bedrijfssluiting. Daarnaast maakt de Vlaamse Regering jaarlijks 159.814,46 euro vrij voor de financiering van de werking van de Limburgse erkende instellingen voor schuldbemiddeling, om de schuldenlast te voorkomen en terug te dringen. In overleg en samenwerking met de verschillende eerstelijnsdiensten (in het bijzonder de OCMW's en CAW) implementeren we de methodiek van onderbescherming en zetten we in op het verspreiden van instrumenten als de rechtenverkenner, eerste hulp bij schulden, ... Gezien de negatieve toekomstige economische verwachtingen is het noodzakelijk om het huidig hulp- en dienstverlenend aanbod ten aanzien van mensen die geconfronteerd worden met bedrijfssluitingen te verlengen tot september 2017. De sluiting van de Fordfabriek te Genk en de inkrimping / sluiting van toeleverings- en andere bedrijven heeft belangrijke sociale en maatschappelijke gevolgen. Talrijke gezinnen worden geconfronteerd met onduidelijkheden, noden, moeilijkheden, angsten en spanningen ten gevolge van de sluiting. Er bestaat bij vele mensen een verhoogde kwetsbaarheid voor allerlei problemen. We continueren het hulpaanbod ten aanzien van de getroffen gezinnen, hebben aandacht voor de sociale gevolgen waarmee deze gezinnen geconfronteerd zullen worden en bouwen een netwerk uit van hulp- en dienstverlening die kwetsbare gezinnen blijvend ondersteunen en met hun werken aan een toekomstperspectief. Prioritaire acties hierbij zijn: a) Versterken van het hulpaanbod van CAW Limburg en CGG LITP voor de organisatie van een telefonische hulplijn, een website en een rechtstreeks toegankelijke en vindplaatsgerichte informatie, advies, ondersteuning, opvang en begeleiding (in samenwerking met de Limburgse OCMW's); b) realiseren van een doorgedreven samenwerking tussen de lokale en regionale welzijns- en gezondheidspartners; c) onderbescherming vermijden; d) inzetten op budget- en schuldhulpverlening.

Om de gevolgen van de bedrijfssluitingen ook na 2014 te ondervangen zullen er nog 2VTE extra worden vrijgemaakt voor het CAW via de middelen van het budget WVG. De CAW's stemmen hun aanbod met onder andere de OCMW's.

Distributief model voor gezonde voeding. Hefboom voor sociale activering: samenlevingsopbouw Limburg (RIMO) werkt met projectmiddelen aan een business model waarbij een distributief model ontwikkeld wordt dat instaat voor het centraliseren, verdelen en aanbieden van producten (gezonde voeding en basisproducten) en ondersteunende diensten die via bestaande actoren (vrijwilligersinitiatieven, socio-culturele en sociale diensten, bestaande winkelstructuren en ontmoetingsplaatsen) kunnen aangeboden / verkocht worden aan maatschappelijk kwetsbare personen. Het sociaal distributiemodel voor gezonde voeding en basisproducten heeft een bijzonder meerwaarde in het sociaal activeren van kwetsbare mensen. Het model creëert opleiding en tewerkstelling, stimuleert een gezonde levensstijl, bouwt aan het zelfvertrouwen en het positief zelfbeeld van mensen die leven / terecht gekomen zijn in kwetsbare (leef-) omstandigheden en ontwikkelt een ondersteunend netwerk van welzijnsactoren. Daarnaast wordt er voorzien in betaalbare en kwaliteitsvolle voeding. Voor mensen met een beperkt budget wordt voeding steeds moeilijker betaalbaar. De Vlaamse overheid en de provincie Limburg willen in het kader van SALK, het sociaal distributiemodel uitbouwen en de kans geven om haar werking structureel te verankeren. Het project positioneert zich in het landschap van materiële hulp en de structurele aanpak van achterstelling door a) de efficiënte schaalgrootte in 'aankoop', opslag en distributie; b) de oplossing voor voedselverlies; c) het creëren van opleiding en tewerkstelling in belangrijke sector van logistiek, bereiden van voeding, ...; d) ontzorgen van lokale sociale organisaties zodat zij de focus kunnen leggen op ontmoeting en begeleiding; e) het realiseren van een aantrekkelijke 'neutrale' samenwerkingspartner voor bedrijven en f) het samenbrengen van lokale en regionale actoren in Limburg. Concrete en prioritaire acties betreffen het dienstenaanbod en de toegevoegde waarde, waaronder de opslag en de distributie van voedings- en basisproducten voor sociale organisaties in Limburg (mogelijk uitbreidbaar met andere producten); een oplossing voor voedselverlies; een centraal systeem voor administratie en boekhouding; een kostenbesparing door efficiëntie en schaalgrootte; een aanbod van ondersteunende diensten die sociale actoren kunnen helpen hun doelgroep aan te zetten tot de aankoop en bereiding van gezonde voeding; een ondersteuning en begeleiding in het opzetten van samenwerkingsverbanden met lokale leveranciers; het verwerken van voedselverliezen in nieuwe producten (in samenwerking met de bestaande sociale werkplaatsen) en het realiseren van (sociale) tewerkstelling, opleiding, werkervaring van (doelgroep-) medewerkers (kwetsbare werknemers die het slachtoffer zijn van de huidige crisis). De kostprijs voor het project wordt geraamd op 465.000 euro, waarvan 150.000 euro voor opstart- en werkingskosten, logistieke omkadering en investeringskosten (magazijn, centrale frigo en opslag, ...) en 315.000 euro voor personeelsomkadering en werkingskosten: 1 ½ vte voor 3 jaren. Met de verkoop van producten worden de distributiekosten gedragen. RIMO zet voor de coaching, ondersteuning en administratie permanent ½ vte in (reguliere Vlaamse subsidiering).

Gezinsondersteuning: De preventieve gezinsondersteuning heeft tot doel om het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren te bevorderen, door hen te ondersteunen op het gebied van welzijn en gezondheid, zodat voor ieder kind maximale gezondheids- en welzijnswinsten gerealiseerd worden. Dit staat voor een universele dienstverlening, waarbij een basisaanbod dienstverlening wordt aangereikt aan elk kind en elk gezin. Aansluitend bestaat een geïntegreerd supplementair aanbod dat aangepast is aan de noden van specifieke gezinnen, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de ondersteuning van maatschappelijk kwetsbare groepen. Het nieuwe decreet preventieve gezinsondersteuning is dan ook, met de introductie van de Huizen van het Kind, een hefboom in de strijd tegen de kinderarmoede. In dit kader willen we de uitrol van de Huizen van het Kind overal in Limburg stimuleren waarbij we in de Huizen van het Kind een aanbod implementeren methodiek naar het model van Instapje en de pedagogische trainers. Omdat het voor een krachtige, preventieve en effectieve aanpak van taal-, ontwikkelings- en onderwijs-

achterstanden belangrijk is om te investeren in de voor- en vroegschoolse periode. In dit kader lanceren we twee deelprogramma's: het huidige evidence-based programma Instapje en de pedagogische trainers. Het project Instapje sluit aan bij de diagnose van het SALK: de problematiek van de schoolse achterstand in de mijnregio – deze problematiek weegt in zeer ernstige mate op de arbeidsmarktsituatie in de mijnregio, voornamelijk in de Oostelijke mijnregio. Het programma Instapje is een evidence-based voorschools stimuleringsprogramma, dat nu reeds geïmplementeerd wordt in de Genkse gebieden Genk Noord en Genk-Zuid. Instapje is gebaseerd op het gelijknamig Nederlands programma van het Nederlands Jeugdinstituut maar wordt op maat van de Vlaamse situatie in Genk geïmplementeerd. Het programma, dat wekelijkse huisbezoeken en groepsbijeenkomsten combineert, beoogt een verrijking van de ouderlijke pedagogische interactie tussen ouder en kind en een verbetering van de algemene ontwikkeling van 1 tot 2,5 jarigen. Dit moet leiden tot een betere start van kinderen met een lage SES score bij aanvang van het kleuteronderwijs. Uit de twee beschikbare wetenschappelijke effectmetingen bleek dat Instapje een duidelijk versterkend effect had op die ouderlijke interactie (Withofs en Linden, 2010) en op de ontwikkeling van deelnemende peuters en ouders (Colpin en Dehaene 2011). Instapje is op dit ogenblik een initiatief dat kadert binnen een Vlaamse klaverbladfinanciering: Onderwijs, Welzijn, Armoede en de Lokale Diensteneconomie (het stelt laagopgeleide vrouwen als contactmoeder te werk, die naast een stevige begintraining ook permanent vorming en supervisie krijgen. Om voldoende effect te scoren is een versterking van de capaciteit nodig. Voor de progressieve uitbreiding van het programma naar Limburg worden 30 begeleidsters voorzien om prioritair in de mijn gemeenten instapje in te voeren. Voor de graduele uitbouw van instapje worden de 13 gemeenten, die volgens o.a. de Kind & Gezin-index slecht scoren op het aantal geboorten in kansarme gezinnen, prioritair aangepakt.

Begeleiding: 30 x € 30.000 = € 900.000

15,7 VTE x € 30.000 = 471.000 euro waarvan LDE (lokale diensten economie) recurrent € 9000 per VTE loonpremie voorziet (15,7 x 9000=141.300), en het saldo van 329.700 gedurende 4 jaar met SALK-middelen zal worden gefinancierd . Hiermee wordt het voorziene groeipad van 2014 binnen LDE voor de provincie Limburg integraal aangewend voor dit project.

14,3 supplementaire VTE's worden via eenmalige financiering van SALK-middelen

(14,3 VTE x 30.000) = € 429.000 gefinancierd gedurende 4 jaar.

Voor de 15,7 VTE wordt een omkadering voorzien van 3x € 60.000 per jaar . Daarvan wordt een recurrente zorgomkadering door sociale economie voorzien van 12.000 x 3. De resterende middelen voor omkadering (48.000 x3/per jaar voor 4 jaar= € 576.000) worden op SALK-middelen voorzien.

Pedagogische taaltrainers: Het programma 'pedagogische taaltrainers' vertrekt vanuit de vaststelling dat de kleuterscholen in de Limburgse centrumsteden en in het mijngebied worden geconfronteerd met een nog steeds stijgend aantal kinderen uit gezinnen met een lage sociaal-economische status. Omgaan met hun diversiteit maar vooral met de problematiek van taalachterstand en taalvaardigheid zijn complexe uitdagingen. Deze belasten de beleidsmatige en pedagogische draagkracht van het kleuteronderwijs en inz. de kleuteronderwijzeressen ernstig. Nochtans is het belangrijk dat de initiële ongunstige startsituatie en opgelopen taalachterstand van vele kleuters nog binnen het kleuteronderwijs, voor het lager onderwijs aangevat, weggewerkt worden. Dit om te vermijden dat er daardoor bijkomende duurzame onderwijsachterstand opgelopen wordt. De inzet van pedagogische taaltrainers in de vroegschoolse periode focust op de ontwikkeling en implementatie van specifieke en op maat uitgewerkte ontwikkelingsprogramma's

inzake taalontwikkeling, onderwijsondersteuning, betrokkenheidverhoging op de schoolloopbaan van het kind (zoals het programma 'Voor- en vroegschoolse educatie Thuis' van het Nederlands Jeugdinstituut). Daarbij werken de trainers in nauwe samenwerking en dus complementair-ondersteunend aan het kleuterklasjebeuren, met bijzondere aandacht voor de risicogezinnen. Op kruissnelheid zouden ook zij 70% rechtstreeks met de doelgroep bezig zijn. Deze trainers zouden toegekend worden aan gebieden met een hoog aantal SES- kinderen en verbonden worden met de lokale Huizen van het Kind. Zo kunnen ze sector- en netoverschrijdend ingezet worden en eveneens samengebracht worden in een lerend netwerk waarbinnen ze adequate ondersteuning en supervisie ontvangen. We gaan uit van minimaal 3-taaltrainers, prioritair in te zetten in de mijn gemeenten. Voor de verdere graduele uitbouw van het project pedagogische trainers worden de gemeenten, die .a. de Kind & Gezin-index slecht scoren op het aantal geboorten in kansarme gezinnen, prioritair aangepakt.

Voor de begeleiding door 13 pedagogische taaltrainers wordt 2,6 mio € voorzien.

Kinderopvang: Het ter beschikking hebben van kinderopvang is een belangrijke factor, vaak een randvoorwaarde, voor de tewerkstelling van ouders. Daarnaast heeft kinderopvang ook een sociale functie, het stimuleert de ontwikkeling van jonge kinderen en brengt hen in contact met andere kinderen en andere opvoeders. Het is een instrument in de strijd tegen armoede. Het uitbouwen van de kinderopvang creëert daarnaast ook tewerkstelling. Vanuit deze principes kiezen we er in de provincie Limburg voor om te investeren in het ondernemerschap in kinderopvang. Dit willen we doen door 200 plaatsen extra te realiseren voor een budget van 179.650 euro per jaar. Voor zover de provincie dit initiatief neemt kan de subsidiëring van deze kinderopvangplaatsen gefaseerd worden overgenomen door Kind en Gezin.

Aansluitend wordt vanuit innovatie ook een proefproject geïnitieerd omtrent de opstart van een taalcrèche (Heusden-Zolder) waarbij kinderopvang wordt gerealiseerd voor kinderen (tussen 0 en 3 jaar) met taalachterstand. De vereiste financiering wordt geraamd op 75.000 euro.

3.5. Sterker ondernemen/LRM

3.5.1 Project omschrijving

LRM heeft de laatste jaren een dynamisch investeringsbeleid gevoerd. Sinds 2008 is er veel aandacht besteed aan innovatieve groei sectoren zoals lifesciences, cleantech en ICT. Dit zijn opties op de toekomst en de eerste scheuten van succes zijn zichtbaar maar vertegenwoordigen vandaag slechts 2% van de Limburgse jobs. Het SALK rapport geeft een blauwdruk voor een bredere sectorgerichte aanpak bij LRM via het V²O principe (Versterk, Versnel, Ontwikkel). LRM wenst dan ook op basis van dit principe een dynamische sectoraanpak uit te bouwen.

Daarnaast heeft LRM sinds de financiële crisis van 2008 ook haar rol succesvol gespeeld in de maakeconomie. In dossiers als Punch Powertrain, VCST, en Alro heeft LRM de financiële zuurstof geïnjecteerd wat geleid heeft tot positieve turn-arounds. Gezien de aanhoudende economische crisis zal LRM in de maakeconomie liquiditeiten moeten blijven alloceren om deze tewerkstelling te blijven verdedigen.

De grootste uitdaging is ontegensprekelijk het creëren van nieuwe jobs voor laaggeschoolden. LRM denkt dat er twee belangrijke sectoren zijn waar er op korte termijn substantiële jobcreatie kan gerealiseerd worden voor laaggeschoolden: logistiek en vrijetijdseconomie. Verder heeft LRM steeds de nodige aandacht besteed om ook risicokapitaal te verschaffen aan de kleinere KMO's. Het product van de Pluslening staat al jaren in de markt. LRM gelooft dat er nu met de sluiting van Ford nood is aan een zeer laagdrempelig product en bepleit de herinvoering van de klimop lening. Dit instrument heeft reeds zijn nut bewezen na de sluiting van de mijnen.

Samengevat geeft dat volgende kapitaalbehoefte:

- Aanbieden van KLIM-OP leningen (SALK)	20 mio EUR
- Versterken bestaande domeinen (SALK)	20 mio EUR
- Nieuwe domeinen vrijetijdseconomie en logistiek (SALK)	40 mio EUR
- Verderzetting strategie (pre-Ford)	20 mio EUR
<hr/>	
- Totaal	100 mio EUR

3.5.2 Concrete acties

1) Klim-Op lening

Naar aanleiding van de Ford crisis wil LRM een bijzonder extra product aanbieden voor de kleinere KMO's en voor investeringen tot maximaal 250 dz EUR. Dit product richt zich tot KMO's met een belangrijke tewerkstelling om deze tewerkstelling te handhaven of uit te breiden. De klimop-lening is eveneens een gestandaardiseerde achtergestelde lening van LRM zonder waarborgen die aanvullend wordt verstrekt op bancaire kredieten en financiering met eigen middelen van KMO's.

Op korte termijn is de Introductie van de KLIM-Op lening voor kleinere KMO's voorzien. Zoals aangehaald verwachten we hier een investeringsvolume van 20 miljoen EUR te behalen voor de komende 5 jaren.

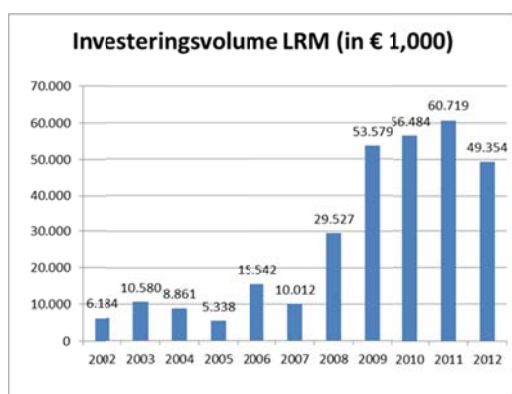
Belangrijkste karakteristieken van het product:

- ✓ Sectorieel: alle sectoren, inclusief diensten en distributie
- ✓ Indicatief leningsbedrag per onderneming : 50 dz à max 250 dz EUR per onderneming.
- ✓ Tarief: eventueel als basis: rond de 4 % met variabiliteit van de intrest in functie van de substantie van tewerkstellingsbehoud en/of –creatie
- ✓ Taak hier is dealflow genereren bij Limburgse KMO's ook naar starters maar telkens mits creatie van tewerkstelling
- ✓ Substantiële aflossingsvrije periode inzake kapitaalaflossingen

Doelstelling dealflow : 25 deals per jaar; gemiddeld 200 dz EUR/deal. Derhalve : in totaal 5 mio EUR/jaar in de eerste 3 jaren. Daarna gedurende 2 jaar: 2.5 mio EUR/jaar (inclusief vervolginvesteringen). De laatste 5 jaren zijn gefocust op beheer van het fonds, bedrijfsbegeleiding en toezicht op terugbetaling van ontleende middelen.

2) Versterken bestaande domeinen (SALK)

Zoals reeds aangehaald heeft LRM sinds zijn oprichting en zeker sinds de financiële crisis van 2008 haar rol zeer nadrukkelijk gespeeld in de Limburgse economie.

Gezien de aanhoudende economische crisis, de schaarste aan financiële middelen ter ondersteuning van bestaande, dan wel nieuwe activiteiten en bedrijfsprojecten is het absoluut noodzakelijk om bijkomende financiering te voorzien binnen de reeds bestaande domeinen. Vooral binnen het domein van de maakeconomie droegt het veld stilaan op en is de rol van LRM cruciaal in het verder ondersteunen van de tewerkstelling alsook het begeleiden in/van een transformatie economie waarbinnen de hoog technologische speerpunten aan belang winnen en waarbij vooral ingezet dient te worden op die deeldomeinen waarin de tewerkstelling op korte en lange termijn een determinant is.

3) Nieuwe domeinen vrijetijdseconomie en logistiek (SALK)

Het huidige businessplan van LRM voorziet tevens in een meer nadrukkelijk accent op logistiek en vrijetijdseconomie. Zoals onder 2.2. hiervoor aangehaald zijn deze sectoren transformatief en beschikken ze over de mogelijkheden om te voorzien in tewerkstelling voor minder hoog geschoolde mensen.

Voor logistiek beschikt LRM reeds over een portfolio aan wel gepositioneerde industrieterreinen in Limburg die als basis kunnen dienen voor de versterking van Limburg als logistieke draaischijf in de

regio. De verdere vermarkting en voorbereiden van deze terreinen vraagt een verdere financiële ondersteuning.

Voor vrijetijdseconomie beschikt LRM eveneens reeds over een aantal belangrijke dossiers dewelke in onderzoek, dan wel in uitvoering zijn. Het potentieel aan tewerkstelling van deze dossiers is op korte en midden lange termijn substantieel en vraagt de nodige financiële ondersteuning en investering. Grote projecten zijn: Terhills, BE – Mine, Kinjoy ...

4) Verderzetting strategie (pre-Ford)

Het businessplan van LRM (pré-Ford) gaf aan dat omwille van de economische moeilijke situatie er bijkomende financiering nodig is om haar doelstellingen blijvend te realiseren. Vooral het uitblijven van een “exit” markt maakt dat er op vandaag weinig of geen opportuniteiten zijn om uit dossiers te stappen. Deze situatie vergt dan ook meer middelen om langer posities aan te houden waardoor een tijdelijk tekort gebudgetteerd werd voor de komende jaren.

5) Onderzoek naar de mogelijkheid om lrm een rol te geven in de dbfm formule scholenbouw

Momenteel wordt onderzocht in welke mate derden een rol kunnen opnemen in de scholenbouw via een dbfm formule met terbeschikkingstellingsvergoedingen. In die oefening en in overleg met lrm wordt onderzocht in welke mate lrm hierin een actor kan zijn voor wat betreft de scholenbouw in de provincie Limburg.

3.5.3 Uitvoering

Er wordt voorzien in een aandeelhouderslening via PMV (100 mio EUR in schijven van 20 mio euro/jaar) opdat voor de voormelde strategie LRM over de nodige middelen zou kunnen beschikken.

Deel 4. Uitvoeringsmodaliteiten

4.1 Financieringsoverzicht van het SALK

	SALK	ESF	EFRO	PROV	GENK
KORTE TERMIJN					
Opleiding	4	4,75			
Ford-terrein					
Sociale economie	1	0,75			
Be-Mine	2,5				
Terhills	0,7				
THOR	2,275				
Sociale huisvesting	1,925				
BUSINESS CASES					
Soc Maakindustrie	5,5		8		
Log/mob	2,5				
Vrijetijd	12		5		
Energyville/Clean			10		
Creativity	1,6		1		
landbouw	4				
Bouw	2		1		
Zorg	5	2	4		
RANDVOORWAARDEN					
Infrastructuur/mob	20				
Ondernemersplatform	5		5		
T2 Campus	6	5	15		
Armoede /welzijn	5	5			
Totaal	81	17,5	49	50	20

Daarnaast wordt voor de uitvoering van het SALK beroep gedaan op de reguliere middelen van de Vlaamse overheid. Deze zijn niet alleen noodzakelijk voor de uitvoering van de acties waartoe de Vlaamse Regering zich met dit plan toe verbindt maar ook voor de cofinanciering van de Europese middelen.

4.2 Europa en het SALK

Bij de goedkeuring van het MFK besliste de Europese raad ook een extra budget toe te kennen voor Limburg naar aanleiding van de aankondiging tot sluiting van Ford Genk, nl 66.5 mio €. Deze extra Europese mogelijkheden zullen worden ingezet voor de financiering van het SALK. De middelen kunnen toegekend worden tss 2014 en 2020.

Binnen het kader dat voor het Cohesiebeleid 2014-2020 voor Vlaanderen zal fungeren zal het provinciaal technisch comité Limburg de voorbereiding en implementatie van het deelprogramma Limburg (66 mio) op zich nemen met betrokkenheid van de actoren van de Taskforce. De beheersautoriteit voor ESF en EFRO staan voor het secretariaat, elk voor hun luik. De beslissingen zullen genomen worden door het Vlaams comité van toezicht.

Daarnaast kunnen Limburgse actoren projecten indienen binnen de reguliere Europese middelen in het kader van het Cohesiebeleid en dit zowel binnen EFRO, ESF als platteland.

4.3 Governance en monitoring

De uitvoering van het SALK wordt opgevolgd door de **taskforce** die in haar bestaande samenstelling verder zal fungeren als overleg- en supervisieorgaan. De Vlaamse regering, de federale regering en de Limburgse actoren met inbegrip van de sociale partners zullen in de taskforce regelmatig samenkomen om de monitoring van de uitvoering en de bereikte resultaten te evalueren en desgevallend oplossingen uit te werken voor problemen waarmee men wordt geconfronteerd.

Conform de aanbevelingen van de experts zullen geen nieuwe entiteiten worden opgericht om het plan uit te voeren maar zal gebruik gemaakt worden van de bestaande instellingen en instanties.

Om de taskforce te ondersteunen in zijn algemene strategische rol wordt een **SALK-directiecomité** opgericht dat de implementatie van het uitvoeringsplan zal opvolgen en dat “hands on” uitvoeringsmoeilijkheden waarmee een entiteit wordt mee geconfronteerd zal detecteren en gepaste domeinoverschrijdende oplossingsgerichte acties zal ontwikkelen. Het directie-comité wordt voorgezeten door de kabinetschef van de minister-president. Er is ook een ambtelijke vertegenwoordiging van het provinciebestuur.

Het directiecomité verzekert in die zin een gestructureerd overleg en kan ook werkgroepen opzetten voor specifieke problemen die dan getrokken worden door de voorzitter van het directiecomité of een lid. Voor die werkgroepen kunnen ook andere leden worden uitgenodigd. Het Directiecomité zal de Vlaamse Regering en de bevoegde minister vatten als ze geconfronteerd worden met een probleem in hun bevoegdheid, dat de voortgang van de uitvoering van het SALK zou bemoeilijken. Het directiecomité zal ook op regelmatige basis terugkoppelen aan de Vlaamse Regering en zal haar werkzaamheden aanvatten nadat SALK uitvoeringsplan is goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Naar het voorbeeld van het Limburgplan zal een concrete opvolging georganiseerd worden door het provinciebestuur (cfr samenstelling van haar taskforce delegatie) van Limburg voor haar onderdelen van het plan. Zij zullen in verbinding staan met een centraal aanspreekpunt bij de minister-president.

Monitoring

Het rapport van de expertengroep gaf aan dat monitoring fundamenteel is voor het welslagen van het SALK en dat het daarom essentieel is dat er **om de zes maanden een voortgangsrapport** gemaakt wordt zodat de realisatie van SALK kan opgevolgd worden. Met het oog op een objectieve meeting van de geboekte vooruitgang van het SALK wordt de monitoring toevertrouwd aan het departement DAR. De betrokkenen hebben reeds heel wat ervaring opgedaan met dergelijke monitoring (onder meer vorig Limburgplan maar ook voor opvolging regeerakkoord, VIA en Oeso-rapportering).

De Vlaamse Regering zal in overleg met de task force een monitoringsinstrument geïmplementeren om zowel de voortgang van de verschillende projecten in het SALK te meten als de impact van de uitvoering van het plan op langere termijn op het economisch weefsel in Limburg.

Afkortingen

AMC-coaches : arbeidsmarktcompetentie-coaches
AO : Agentschap Ondernemen
BIPV : Buildig Integrated Photovoltaics
CAW : Centrum voor Algemeen Welzijn
CBE : Centra Basiseducatie
CGG LITP : Centrum Geestelijke Gezondheidszorg
CVO : Centra voor Volwassenopleiding
EAD : evenredige arbeidsdeelname
EFRO : Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ENA : Economisch Netwerk Albertkanaal
ESF : Europees Sociaal Fonds
FEBE Federatie Betonindustrie Limburg
FIT : Flanders Investment and Trade
FMTC : Flanders Mechatronics Technology Centre
IBO : individuele beroepsopleiding
IWT : agentschap voor innovatie door Wetenschap en Technologie
KHLIM : Katholieke Hogeschool Limburg
KUL : Katholieke Universiteit Leuven
LCRP : Limburg Clinical Research Programm
LPV : Instituut voor professionele vorming in de voedingssector
LRM : Limburgse Reconversie maatschappij
MD : made different
MKBA : maatschappelijke kosten-batenanalyse
MOBER : mobiliteitstoets
NT2 : nederlands 2de taal
PDPO : Vlaams Programmadoecument voor Plattelandsontwikkeling
PHL : Provinciale Hogeschool Limburg
PMV : Participatiemaatschappij Vlaanderen
POM : provinciale ontwikkelingsmaatschappij
PPS : publiek-private samenwerking
PV : Photovoltaics
PXL : Nieuwe Hogeschool voor Limburg
RIMO : samenlevingsopbouw Limburg
ROB : rustoordbedden voor bejaarden
RUP : ruimtelijk uitvoeringsplan
SERR : sociaal economische raad van de regio
SES-score : socio-economic status
SIM : Strategisch Initiatief Materialen
SOC : strategisch onderzoekscentrum
SPV : special purpose vehicle
TEN-T : Trans-European Transport Network
UGent : Universiteit Gent

UA : universiteit Antwerpen

UH : Universiteit Hasselt

VDAB : Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

VEB : Vlaams Energiebedrijf

VESOC : Vlaams sociaal en economisch overlegcomité

VIB : Vlaams Instituut voor Biotechnology

VIL : Vlaams Instituut voor Logistiek

VIM : Vlaams Instituut voor Mobiliteit

VTE : voltijds equivalent

VUB : Vrije Universiteit Brussel

Xios: Hogeschool